

Gelderse impactmonitor

De gevolgen van COVID-19 voor Gelderland

Economie

Zomerspecial 1 september 2021

provincie
Gelderland

Inleiding

COVID-19 (het coronavirus) verspreidt zich sinds begin 2020 over Nederland. Met op- en aflopende ziektecijfers golft het virus door de samenleving. Dit zet de samenleving onder druk. Samen proberen we grip te krijgen op dit virus. Door te vaccineren lijken we een middel te hebben om het virus in te dammen. Tegelijkertijd liggen er nieuwe varianten van het virus op de loer. We moeten waakzaam blijven.

Als provincie steunen we de Gelderse samenleving zo goed mogelijk in deze lastige periode. Zo hebben wij verschillende nood-, overbruggings- en herstelmaatregelen genomen. Op onze website leest u meer over [deze maatregelen](#).

Om een goed inzicht te krijgen in de (lange termijn) gevolgen van de huidige crisis is het noodzakelijk om te blijven monitoren. In de Gelderse impactmonitor volgt provincie Gelderland de meest actuele ontwikkelingen op verschillende onderwerpen. Deze monitor vormt samen met gesprekken met onze partners belangrijke input voor ons beleid om Gelderland zo goed mogelijk door en uit de crisis te helpen.

Voor u ziet u de vierde zomerspecial van de Gelderse impactmonitor van 2021. In deze editie zoomen we in op het thema economie.

Inhoud

1. Situatieschets: een korte terugblik op de afgelopen maanden	4	4. Bedrijvendynamiek	26
1.1 2020/2021 in vogelvlucht	5	4.1 Ontwikkelingen aantallen bedrijven, bedrijvendynamiek	27
1.2 Het openingsplan	6	4.2 Aantallen starters en stoppers	27
2. De Gelderse Economie	7	4.3 Zzp'ers	30
2.1 Kerncijfers Gelderland en Nederland	8	4.4 Sectoren	31
2.2 Ontwikkelingen werkgelegenheid Gelderland	9	4.5 Faillissementen	32
3. Algemeen beeld economische impact COVID-19 2e kwartaal 2021	16	4.6 Gebruik NOW regeling	33
3.1 Wederom grote verschillen	17	4.7 Samenvatting bedrijvendynamiek	39
3.2 Europese economie veert ijzersterk terug	18	5. Enkele ontwikkelingen op de Gelderse arbeidsmarkt	40
3.3 Nederlandse economie 2e kwartaal 2021	19	5.1 WW-uitkeringen en de ontwikkeling van de werkloosheid	41
3.4 De regionale economie	20	5.2 Spanningen op de arbeidsmarkt	43
3.5 Ontwikkeling faillissementen en industriebedrijven met omzetgroei	23	5.3 Kansrijke en minder kansrijke beroepen	47
3.6 Het vertrouwen	24	6. Vooruitblik naar de economische ontwikkelingen de komende jaren	49
3.7 De retail	25	Over de monitor	52

1. Situatieschets: een korte terugblik op de afgelopen maanden

1.1 2020/2021 in vogelvlucht

Het coronavirus golft door de samenleving. Met op- en aflopende ziektecijfers schommelt het dreigingsniveau van het coronavirus op en neer. Daarmee zijn ook de getroffen maatregelen om het coronavirus in te dammen aan verandering onderhevig. Deze maatregelen hebben een grote invloed op de economie. Hieronder vindt u een korte terugblik op de afgelopen maanden.

<u>Januari 2020:</u>	<u>Eerste signalen COVID-19</u>
<u>Februari 2020:</u>	<u>Eerste coronabesmetting in Nederland</u>
<u>Maart 2020:</u>	<u>Maatregelen tegen verspreiding coronavirus, intelligente lockdown</u>
<u>April 2020:</u>	<u>Verlenging maatregelen aankondiging en uitbreiding testbeleid</u>
<u>Mei 2020:</u>	<u>Economische gevolgen, financiële steun en versoepeling maatregelen</u>
<u>Juni 2020:</u>	<u>Versoepeling coronamaatregelen en testen voor iedereen</u>
<u>Juli 2020:</u>	<u>Een ‘anderhalvemeter zomer’ en langzaam oplopende besmettingen</u>
<u>Augustus 2020:</u>	<u>‘Wij zijn klaar met het virus, maar het virus is nog niet klaar met ons’</u>
<u>September 2020:</u>	<u>Toch aangescherpte maatregelen nodig</u>
<u>Oktober 2020:</u>	<u>Tweede golf en gedeeltelijke lockdown</u>
<u>November 2020:</u>	<u>Verzwaring en verlenging van de gedeeltelijke lockdown</u>
<u>December 2020:</u>	<u>Lockdown tijdens feestdagen en mutatie van virus duikt op in Verenigd Koninkrijk</u>
<u>Januari 2021:</u>	<u>Invoering avondklok en start vaccinatie</u>
<u>Februari 2021:</u>	<u>Verlenging lockdown en meer aandacht voor de sociaal-economische gevolgen</u>
<u>Maart 2021:</u>	<u>Oplopende besmettingen, derde golf</u>
<u>April 2021:</u>	<u>Voorzichtig openingsplan: winkels en terrassen deels open, einde avondklok</u>
<u>Mei 2021:</u>	<u>“Open, tenzij”: in stap 3 met voorwaarden bijna alles open</u>
<u>Juni 2021:</u>	<u>Tieners krijgen hun eerste vaccinatieprik</u>
<u>Juli 2021:</u>	<u>Onverwacht snelle toename besmettingen: nieuwe coronamaatregelen zomer 2021</u>
<u>Augustus 2021:</u>	<u>Fysiek onderwijs open, andere coronamaatregelen verlengd</u>

1.2 Het openingsplan

In april 2021 presenteerde het kabinet een openingsplan om de samenleving stap voor stap te openen. Per stap werd op basis van de epidemiologische situatie gekeken wat op dat moment verantwoord was.

Zo stond per stap bijvoorbeeld beschreven:

- welke sectoren weer open konden;
- hoe groot groepen konden zijn;
- en op welke manier thuis bezoek ontvangen kon worden.

Extra maatregelen in juli 2021

Vanwege een opleving van het virus begin juli, is besloten dat er extra maatregelen voor de zomer nodig waren. De huidige maatregelen gelden tot en met 19 september.

2. De Gelderse Economie

2.1. Kerncijfers Gelderland en Nederland

Tabel 1. Overzicht kerncijfers Gelderland en Nederland.

	Gelderland	Nederland
Oppervlakte in km ² (2021)	5.136	41.543
Aantal inwoners (2021)	2.096.620	17.474.693
Bevolkingsdichtheid (2021)	422	519
Bruto regionaal product in miljarden € (2019)	€ 81,8 mld	€ 810,2 mld
Bruto regionaal product per inwoner (2019)	€ 39.326	€ 46.714
Beroepsbevolking (2020)	1.120.000	9.308.000
Participatiegraad (2020)	71,5%	71,1%
Werkgelegenheid (2020)	1.048.560	8.983.430
Aantal bedrijven (2020)	200.160	1.787.270
Werkloze beroepsbevolking (2020)	39.000	357.000
Werkloosheidspercentage (2020)	3,5%	3,8%
Totale voorraad bedrijfsterrein per ultimo juli 2021 (netto ha.)	746	x
Waarvan direct uitgeefbaar (netto ha.)	510	x
Aantal binnenlandse vakanties (2020)	2.934.000	16.677.000
Oppervlakte bos en natuurlijk terrein in km ² (2015)	115.427	498.956

Bron: CBS, Bureau Economisch Onderzoek provincie Gelderland, Provinciale Werkgelegenheids Enquête Gelderland, Lisa, IBIS, Continu Vakantie Onderzoek.

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Gelderland is met 5.136 km² de grootste provincie van Nederland. Het inwonertal van bijna 2.097.000 bedraagt 12% van het nationale totaal. Hetzelfde percentage geldt voor het aandeel van de beroepsbevolking. De bevolkingsdichtheid bevindt zich met 422 inwoners per km² ruim onder het nationale gemiddelde. Het bruto regionaal product was in 2019 € 81,8 miljard, dat is ruim 10% van het nationale totaal en gemiddeld € 39.330 per inwoner. Er zijn in Gelderland iets meer dan 200.000 bedrijven die aan ruim 1.048.500 mensen werk bieden. De Gelderse sectorstructuur wijkt maar zeer beperkt af ten opzichte van Nederland.

Het werkloosheidspercentage van 3,5% bevindt zich in 2020 iets onder het landelijke gemiddelde. Per ultimo juli 2021 is er 746 ha. bedrijfsterrein voor uitgifte beschikbaar, waarvan 510 ha. direct. Gelderland is binnenlandse vakantieprovincie nr. 1 met in 2020 ruim 2,9 miljoen binnenlandse vakanties. De regio's van Gelderland verschillen sterk van karakter en dragen daardoor bij aan de veelzijdigheid. Gelderland is een groene provincie, ruim 23% van het Nederlandse oppervlak bos en natuurlijk terrein bevindt zich in Gelderland. Als we kijken naar de concurrentiekracht van Europese regio's (RCI index van de Europese Commissie) dan neemt Gelderland de 21^e plek in van de 268 Europese regio's in 2019.

2.2. Ontwikkelingen werkgelegenheid Gelderland

Toen in maart 2020 de coronacrisis uitbrak werd gevreesd dat veel banen verloren zouden gaan. Er verschenen diverse rapporten waarin een forse daling van het aantal banen werd voorspeld, afhankelijk ook van de ernst en duur van de crisis. Een kleine greep uit alle verwachtingen: Het EIM¹ voorspelde dat over een periode van twee jaar zonder verdere steunmaatregelen er alleen al 40.000 banen in de bouw verloren zouden gaan. De Rabobank² verwachtte in april 2020 dat de werkloosheid in 2020 nog zou oplopen tot 6,1% en in 2021 tot 6,5%. Ook het CPB³ voorzag in haar juni-raming nog een oplopende werkloosheid van 5% in 2020 tot 7% in 2021 (basisraming). Op basis van een telling door BEO⁴ van de getroffen sectoren in Gelderland werd eind maart 2020 ingeschat dat door de sluiting van bedrijven in april 2020 ca. 15% van de Gelderse werkgelegenheid “stil” lag. Inmiddels is duidelijk dat, ondanks een tweede en derde coronagolf, de economie sterk herstelt en dat van daling van de werkgelegenheid maar in zeer beperkte mate sprake is geweest. Ook cijfers van de Provinciale Werkgelegenheids Enquête (PWE) maken duidelijk dat er maar zeer beperkt banenverlies is geweest.

PWE (Provinciale Werkgelegenheids Enquête)⁵

Via het jaarlijks onderzoek van de PWE wordt de werkgelegenheidsontwikkeling in beeld gebracht. Het gaat dan om een veldmeting en niet om schattingen of ramingen. Via dit onderzoek wordt duidelijk wat de feitelijke banenontwikkeling is geweest. De PWE hanteert een vaste peildatum (1 april) zodat gegevens door de tijd goed vergelijkbaar zijn, zonder invloed van seizoenen. Omdat er veel belangstelling was naar de recente ontwikkelingen heeft in 2020 eenmalig een extra onderzoek plaatsgevonden op

de peildatum 1 september. Het onderzoek van de PWE heeft vooral een inventariserende functie, geen verklarende functie. Teneinde bedrijven niet te veel lastig te vallen met uitgebreide enquêtes wordt alleen gevraagd naar het aantal banen (werkzame personen).

De overheid heeft een aantal ondersteunende maatregelen ingevoerd (NOW, TOGS, TOZO en opvolgers) waardoor bedrijven hun medewerkers die geen werkzaamheden konden verrichten veelal konden doorbetalen en niet direct hoefden te ontslaan. Bij de onderzoeken is bedrijven gevraagd om deze mensen gewoon mee te tellen bij het aantal banen. Gedachte is dat het om een tijdelijke situatie gaat, de mensen blijven in dienst en houden inkomen ondanks het feit dat ze niet kunnen werken.

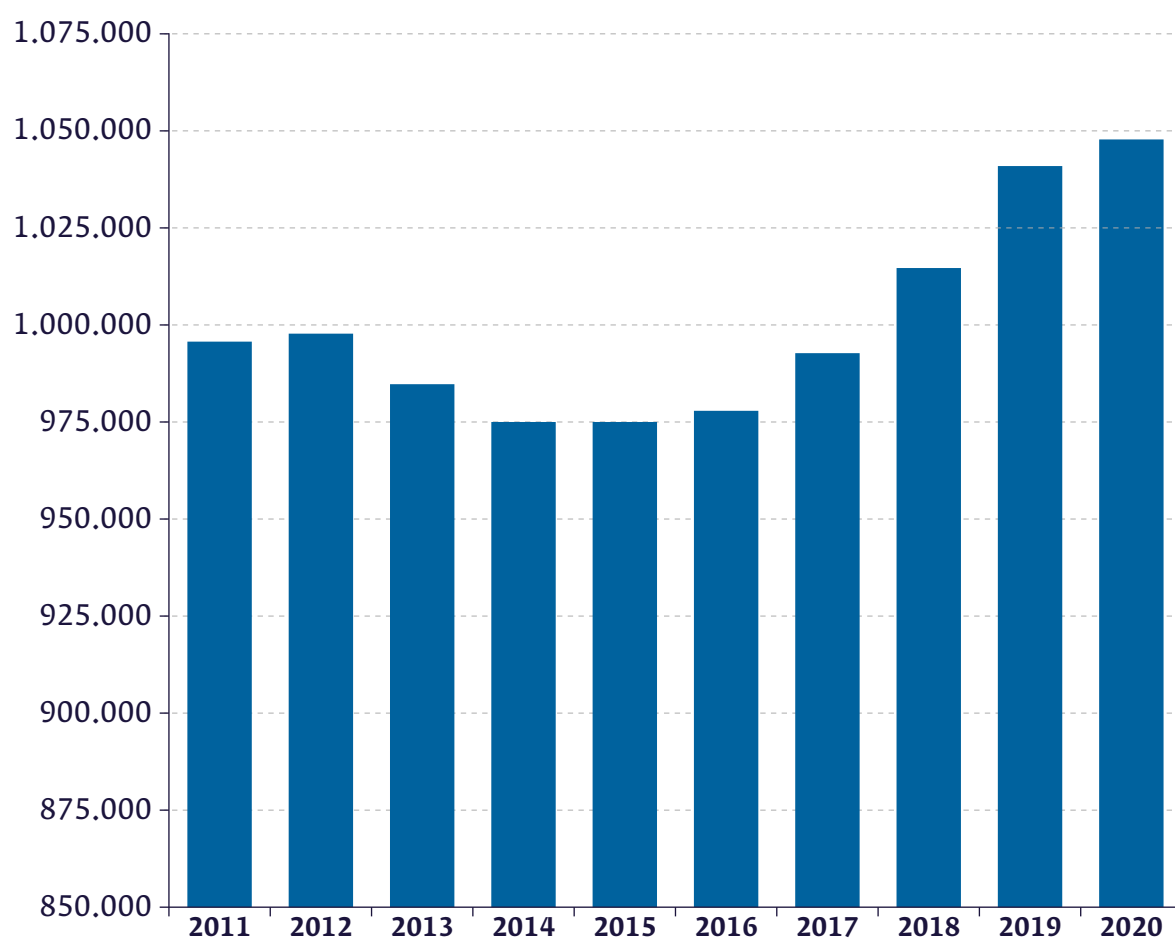
- 1) Persbericht EIB 3 april 2020
- 2) RABO-bank Themabericht 9 april 2020
- 3) CPB juni raming, juni 2020
- 4) Bureau Economisch Onderzoek Provincie Gelderland, Covid monitor 7-4-2020
- 5) Zie ook [de PWE-rapportage 2020](#)

Ontwikkeling 2019-2020

De werkgelegenheid in Gelderland is al een aantal jaren aanzienlijk gegroeid als gevolg van gunstige economische ontwikkelingen. Ook in de periode april 2019-februari 2020 was nog sprake van een groei van het aantal banen⁶.

De eerste beperkende maatregelen werden pas in maart 2020 ingevoerd. Op de peildatum 1 april waren de effecten van COVID-19 daarom ook nog maar beperkt terug te vinden in de ontwikkeling van het aantal banen. Het aantal banen groeide ten opzichte van 1 april 2019 met 7.260 tot 1.048.560 banen, een groei van 0,7%.

Figuur 1. Ontwikkeling aantal banen Gelderland 2011-2020

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

In Nederlands perspectief geldt dat de ontwikkeling in Gelderland vrijwel op het Nederlandse gemiddelde ligt. De hoogste groei werd gerealiseerd in de 4 Randstadprovincies en in de Noordelijke provincies vond een daling van het aantal banen plaats.

Tabel 2. Banen 2020 naar provincie

Provincie	Banen 2020	Aandeel	Ontwikkeling 2019-2020
Groningen	285.940	3,2%	-1,5%
Friesland	300.660	3,3%	-0,9%
Drenthe	222.190	2,5%	-0,2%
Overijssel	616.990	6,9%	0,7%
Gelderland	1.048.330	11,7%	0,7%
Flevoland	198.380	2,2%	1,9%
Utrecht	780.380	8,7%	1,7%
Noord-Holland	1.666.780	18,6%	1,2%
Zuid-Holland	1.794.510	20,0%	1,3%
Zeeland	184.260	2,1%	0,2%
Noord-Brabant	1.341.750	14,9%	0,2%
Limburg	543.260	6,0%	0,9%
Nederland	8.983.430	100,0%	0,8%

Bron: LISA 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

6) Zie ook kwartaalcijfers CBS voor Nederland die tot en met eerste kwartaal 2020 een toename van de werkgelegenheid laten zien.

Hoewel het totaal aantal banen in 2020 ten opzichte van 2019 nog wel gegroeid is, valt wel op dat het sectorbeeld anders is dan voorgaande jaren. Tot 2019 groeiden alle sectoren, met uitzondering van de landbouw en financiële sector, in wisselende mate. Voor de ontwikkeling 2019-2020 wordt duidelijk dat in de sectoren groothandel (-930), industrie (-1.180), transport (-1.440), horeca (-2.780) veel banen verloren gegaan zijn. Er was vooral groei van het aantal banen in de gezondheidszorg (+6.150) en het onderwijs (+2.440). Vermoedelijk zijn dit de eerste korte termijn effecten geweest van de coronacrisis.

Tabel 3. Ontwikkeling banen in Gelderland 2019-2020 naar sector, sectoraandeel

Gelderland, alle banen					
Sectie	Sector	Banen 2020	Absoluut 2019-2020	In proc. 2019-2020	Sectoraandeel 2020
A	Landbouw/Visserij	26.780	-20	-0,1%	2,6%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	113.980	-1.180	-1,0%	10,9%
DE	Nutsbedrijven	13.160	-250	-1,8%	1,3%
F	Bouwnijverheid	63.820	990	1,6%	6,1%
GA	Groothandel	62.320	-930	-1,5%	5,9%
GB	Detailhandel/autohandel	121.050	1.210	1,0%	11,5%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	71.510	-1.440	-2,0%	6,8%
I	Horeca	48.020	-2.780	-5,5%	4,6%
K	Financiële instellingen	14.920	380	2,6%	1,4%
LN	Zakelijke dienstverlening	150.150	1.720	1,2%	14,3%
O	Openbaar bestuur	50.650	620	1,2%	4,8%
P	Onderwijs	75.830	2.440	3,3%	7,2%
Q	Gezondheidszorg	191.870	6.150	3,3%	18,3%
RS	Overige dienstverlening	44.510	340	0,8%	4,2%
	Alle sectoren	1.048.560	7.260	0,7%	100,0%

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Tabel 4. Ontwikkeling banen in Gelderland 2016-2020 in %

Gelderland, alle banen					
Sectie	Sector	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
A	Landbouw/Visserij	-1,4%	-0,4%	-1,5%	-0,1%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	2,3%	2,5%	2,3%	-1,0%
DE	Nutsbedrijven	8,2%	5,6%	2,7%	-1,8%
F	Bouwnijverheid	3,6%	4,0%	5,7%	1,6%
GA	Groothandel	0,5%	2,8%	3,9%	-1,5%
GB	Detailhandel/autohandel	1,6%	1,9%	1,8%	1,0%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	1,1%	2,9%	3,7%	-2,0%
I	Horeca	2,1%	3,3%	3,0%	-5,5%
K	Financiële instellingen	-4,1%	-4,2%	-2,1%	2,6%
LN	Zakelijke dienstverlening	1,9%	2,6%	3,0%	1,2%
O	Openbaar bestuur	2,7%	0,8%	0,2%	1,2%
P	Onderwijs	0,6%	2,0%	2,1%	3,3%
Q	Gezondheidszorg	0,5%	2,0%	3,1%	3,3%
RS	Overige dienstverlening	2,2%	2,0%	1,1%	0,8%
	Alle sectoren	1,5%	2,3%	2,6%	0,7%

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Ook naar type baan lijken de eerste effecten van COVID-19 zichtbaar. Ten opzichte van 2019 springt in het oog dat het aantal grote banen (>12 uur) nog is toegenomen, maar dat er vooral veel uitzendbanen zijn weggevallen (-6.380 ofwel -12%). In vrijwel alle sectoren is het aantal uitzendbanen gedaald. De voorgaande jaren was juist sprake van een bovengemiddelde groei van het aantal uitzendbanen.

In de periode 2016-2019 groeide het aantal uitzendbanen jaarlijks met 8,4%. Voor de overige banen was dat groeicijfer 1,8%. Opmerkelijk is verder het banenverlies van kleine banen in de horeca (-2.090) en de transportsector (-1.230). Het gaat hier vermoedelijk om arbeidscontracten die op korte termijn waren te beëindigen, vergelijkbaar met uitzendbanen.

Tabel 5. Ontwikkeling banen naar type in Gelderland 2019-2020

Sectie	Sector	Grote banen	Kleine banen	Uitzend banen	Alle banen
A	Landbouw/Visserij	220	80	-320	-20
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	710	90	-1.970	-1.180
DE	Nutsbedrijven	320	-50	-520	-250
F	Bouwnijverheid	1.740	120	-870	990
GA	Groothandel	150	-360	-720	-930
GB	Detailhandel/autohandel	1.030	430	-260	1.210
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	-70	-1.230	-130	-1.440
I	Horeca	-420	-2.090	-270	-2.780
K	Financiële instellingen	270	20	80	380
LN	Zakelijke dienstverlening	2.320	-70	-530	1.720
O	Openbaar bestuur	810	0	-200	620
P	Onderwijs	1.350	1.500	-400	2.440
Q	Gezondheidszorg	6.470	-260	-60	6.150
RS	Overige dienstverlening	280	290	-230	340
	Alle sectoren	15.170	-1.530	-6.380	7.260

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Ontwikkeling april 2020 – september 2020

In weerwil van alle negatieve verwachtingen bleef ook in de periode april 2020 – september 2020 het aantal banen groeien. De groei in Gelderland lag met 0,9% precies op het landelijk niveau. Van april tot september kwamen er 9.140 banen bij, waarvan in absolute zin het grootste deel grote banen (>12 uur) betreft.

Tabel 6. Ontwikkeling banen in Gelderland 1 april 2020-1 september 2020

Sectie	Sector	Alle banen	Grote banen ⁷	Kleine banen ⁷	Uitzend banen	Alle banen	Grote banen	Kleine banen	Uitzend banen
A	Landbouw/Visserij	840	340	90	410	3,1%	1,5%	2,5%	41,2%
BC	Industrie/Delfstoffenwinning	-1.120	-850	70	-340	-1,0%	-0,9%	1,8%	-2,6%
DE	Nutsbedrijven	450	180	30	230	3,4%	1,7%	20,9%	9,6%
F	Bouwnijverheid	1.100	880	90	120	1,7%	1,6%	3,9%	2,6%
GA	Groothandel	-380	-80	10	-310	-0,6%	-0,2%	0,3%	-6,1%
GB	Detailhandel/autohandel	2.160	620	1.530	20	1,8%	0,8%	3,4%	2,0%
HJ	Vervoer, opslag en communicatie	530	80	170	280	0,7%	0,1%	2,5%	4,8%
I	Horeca	-340	-200	-300	170	-0,7%	-0,7%	-1,5%	17,4%
K	Financiële instellingen	160	200	0	-40	1,1%	1,5%	-0,6%	-6,1%
LN	Zakelijke dienstverlening	2.170	2.010	-10	170	1,4%	1,7%	-0,1%	3,2%
O	Openbaar bestuur	420	460	20	-60	0,8%	1,1%	0,5%	-1,9%
P	Onderwijs	360	50	240	60	0,5%	0,1%	2,5%	14,4%
Q	Gezondheidszorg	2.930	1.780	870	280	1,5%	1,1%	3,0%	14,1%
RS	Overige dienstverlening	-120	280	-320	-90	-0,3%	0,8%	-3,4%	-12,7%
	Alle sectoren	9.140	5.760	2.480	910	0,9%	0,7%	1,5%	2,0%

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

7) Grote banen zijn banen van 12 uur of meer per week, kleine banen betreft banen van minder dan 12 uur

Relatief gezien groeiden de kleine banen en de uitzendbanen juist het sterkst. Precies tegenovergesteld aan de ontwikkeling 1 april 2019 - 1 april 2020, hetgeen duidt op herstel.

Opvallend en zorgwekkend is het doorgaande banenverlies in de industrie (-1.120). Ook in de horeca bleef het aantal banen, ondanks de openstelling van de horeca afgelopen zomer, dalen (-340). De sectoren gezondheidszorg, zakelijke dienstverlening, detailhandel en bouw waren wel goed voor veel nieuwe banen.

Tabel 7. Ontwikkeling werkgelegenheid april 2020-september 2020 naar provincie

Provincie ⁸	Banen sep-20	Aandeel	Ontwikkeling april-sept.
Groningen	287.690	3,2%	0,6%
Friesland	305.950	3,4%	1,8%
Drenthe	225.540	2,5%	1,5%
Overijssel	621.010	6,9%	0,7%
Gelderland	1.057.470	11,7%	0,9%
Flevoland	199.450	2,2%	0,5%
Utrecht	788.780	8,7%	1,1%
Noord-Holland	1.677.490	18,5%	0,6%
Zuid-Holland	1.811.450	20,0%	0,9%
Zeeland	186.230	2,1%	1,1%
Noord-Brabant	1.353.010	14,9%	0,8%
Limburg	547.920	6,0%	0,9%
Nederland	9.061.950	100,0%	0,9%

Bron: LISA 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Het is opmerkelijk dat de werkgelegenheid is blijven groeien ondanks de coronacrisis. Een daling van de werkgelegenheid zal voorkomen zijn door gebruik van de steunmaatregelen (NOW/TOZ/TOGS en opvolgers). Er is vermoedelijk wel sprake van minder gewerkte uren en met name zzp'ers zullen het moeilijk hebben om het hoofd boven water te houden. Ook in de cultuursector en reisbranche zullen bedrijven het nog moeilijk hebben, omdat hier de beperkende maatregelen nog steeds van toepassing zijn.

Samenvatting

In de ontwikkeling 2019-2020 zijn de effecten van COVID-19 nog maar beperkt neergedaald, omdat over het grootste deel van de periode nog niets aan de hand was. Effecten waren wel te zien bij uitzendbanen en kleine banen. Hierbij gaat het om dienstverbanden die relatief makkelijk te beëindigen zijn. Ook in enkele sectoren zoals horeca en transport was wel afname van het aantal banen. In de periode april 2020 tot september 2020 is de werkgelegenheid toegenomen met 0,9%. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden zou dat 0,6% geweest zijn. De ontwikkelingen in Gelderland wijken nauwelijks af van die van Nederland.

8) De cijfers voor Zuid Holland en Limburg zijn geschat/berekend omdat hier geen onderzoek op de peildatum 1 september heeft plaatsgevonden

3. Algemeen beeld economische impact COVID-19 2e kwartaal 2021

In dit hoofdstuk wordt de economische impact van COVID-19 beschreven. Hierbij wordt er gekeken naar verschillende geografische schaalniveaus, startend met de impact op internationaal niveau en eindigend met de economische impact op COROP niveau. Er wordt gebruik gemaakt van de meest recente cijfers van het CBS en de Europese Commissie. Aan het einde van dit hoofdstuk volgt nog een kort beeld van faillissementen, het consumenten- en producentenvertrouwen en de retail.

3.1 Wederom grote verschillen

Er zijn net als vorig jaar grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende landelijke economieën. De data van veel landen ontbreekt nog, waardoor het niet mogelijk is om een mondiaal cijfer te publiceren. Daarom wordt er gekeken naar de ontwikkeling van het Bruto Binnenlands Product (bbp) van enkele grote economieën. De verschillen kunnen onder andere verklaard worden door verschillen in de vaccinatiegraad, het aantal coronabesmettingen en de situatie een jaar geleden. In Japan is er bijvoorbeeld een nieuwe variant van COVID-19 in opkomst waardoor de economische groei enorm gedrukt wordt. In de Europese Unie (EU), waar de vaccinatiegraad gemiddeld hoog ligt, groeit de economie juist sterk. Daarnaast was het tweede kwartaal van 2020 in de EU een historisch dieptepunt, waardoor de jaar-op-jaargroei zeer hoog is.

Tabel 8. Economische krimp in het 2e kwartaal 2021.

Economie	Ontwikkeling t.o.v. Q1 2021	Ontwikkeling t.o.v. Q2 2020
Verenigde Staten	1,6%	6,5%
Europese Unie	1,9%	13,2%
Japan	0,3%	1,3%
China	1,3%	7,9%
Duitsland	1,5%	6,1%
Verenigd Koninkrijk	4,8%	
Nederland	3,2%	9,7%

Bron: Europese Commissie, BEA, Japan Times, Statista
Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

3.2 Europese economie veert ijzersterk terug

Zoals hiervoor al is benoemd, laten de Europese economieën een sterk herstel zien. Met name in de Zuid-Europese landen is de jaar-op-jaargroei enorm hoog. Dit heeft twee belangrijke oorzaken: het dieptepunt in het eerste kwartaal van 2020 en de versoepelingen die langzaam worden doorgevoerd. In landen als Portugal, Spanje, Frankrijk en Italië ligt de jaar-op-jaargroei tussen de 15% en 20%. In de Noord-Europese landen, zoals Nederland, Duitsland en Zweden, ligt dit veelal rond de 10%⁹. Als er gekeken wordt naar de ontwikkelingen ten opzichte van het voorgaande kwartaal (Q1 2021) dan zijn Portugal, Oostenrijk en Letland de koplopers. Dit komt met name doordat in deze landen het bbp in het eerste kwartaal van 2021 juist nog flink kromp. Dit laat zien dat het heel lastig is om de ontwikkelingen in verschillende landen te vergelijken. Maar over het geheel kan gezegd worden dat het, met de stijgende vaccinatiegraad en bijbehorende versoepelingen, de juiste kant op lijkt te gaan met de Europese economieën.

Naast de impact op het BBP, heeft COVID-19 ook een flinke impact op de werkloosheidsontwikkeling. De meest recente werkloosheidscijfers beschikbaar voor de EU zijn die van juni 2021. Het werkloosheidspercentage lag in juni 2021 op 7,1%. Dit is een daling ten opzichte van het jaar ervoor toen het werkloosheidspercentage op 7,3% lag. In de tussenliggende periode is het werkloosheidspercentage eerst gestegen, voor het weer begon te dalen. Ook hier is het herstel dus zichtbaar. In april 2021 lag het werkloosheidspercentage bijvoorbeeld nog op 7,5%. Deze trend van eerst een stijging en in de laatste

maanden een daling is zichtbaar in de meeste Europese landen. Wel zijn er enorme verschillen in de percentages. Zo ligt het werkloosheidspercentage in Spanje en Griekenland nog altijd boven de 15%, terwijl het in Nederland en Tsjechië rond de 3% ligt. Opvallend zijn ook de ontwikkelingen in de Verenigde Staten waar het werkloosheidspercentage in een jaar tijd bijna gehalveerd is, van 11,1% in juni 2020 naar 5,9% in juni 2021.

Tabel 9. Economische ontwikkeling en werkloosheid in Europese landen 2e kwartaal 2021.

Land	Ontwik- keling BBP t.o.v. Q1 2020	Ontwik- keling BBP t.o.v. Q2 2020	Werkloos- heid juni 2020	Werkloos- heid juni 2021
België	1,4%	14,5%	5,4%	6,2%
Duitsland	1,5%	6,1%	3,9%	3,7%
Zweden	0,9%	10,0%	9,1%	9,2%
Tsjechië	0,6%	7,8%	2,7%	2,8%
Oostenrijk	4,3%	11,4%	7,7%	6,4%
Spanje	2,8%	19,8%	15,9%	15,1%
Frankrijk	0,9%	18,7%	7,4%	7,3%
Portugal	4,9%	15,5%	7,5%	6,9%
Nederland	3,1%	9,7%	4,3%	3,2%

Bron: Europese Commissie 2021

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

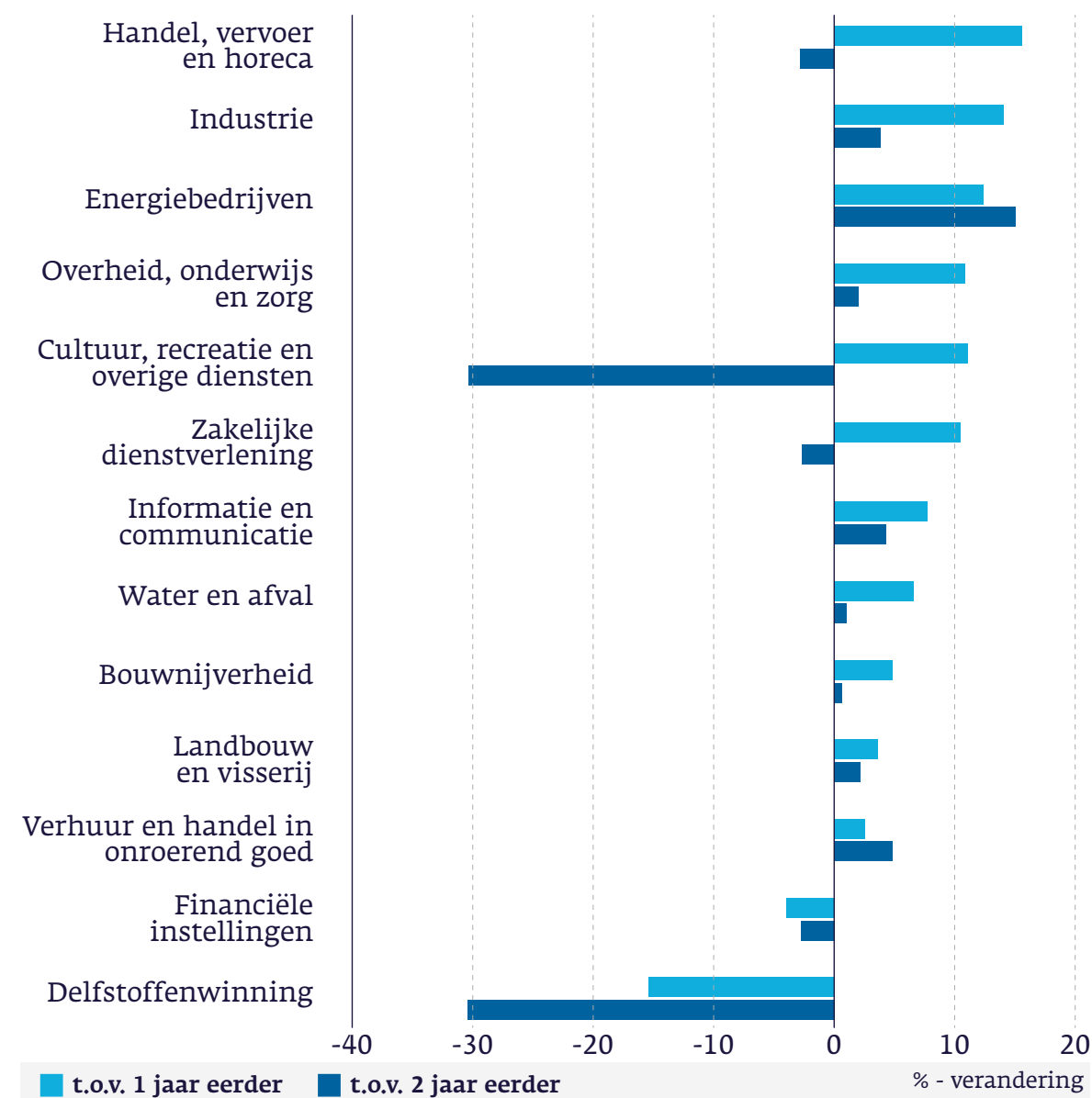
9) [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#)

3.3 Nederlandse economie 2e kwartaal 2021

In Nederland groeide de economie in het 2e kwartaal van 2021 met 3,1% ten opzichte van een kwartaal eerder en 9,7% ten opzichte van een jaar eerder. Dit is iets lager dan het Europese gemiddelde, maar zeer vergelijkbaar met de andere Noord-Europese landen. De groei in Nederland was vooral toe te schrijven aan een stijging van de consumptie door huishoudens en de overheid. Zo gaven de huishoudens 5,7% meer uit dan in het eerste kwartaal van 2021. Ook het handelssaldo had een positieve bijdrage.

Als er gekeken wordt naar de verschillende sectoren dan waren vooral de handel, vervoer en horeca, overheid, onderwijs, zorg en industrie verantwoordelijk voor de toename van het BBP¹⁰. De meeste van deze sectoren profiteren van de (inter)nationale versoepelingen, terwijl de zorg met name profiteert van de vaccinatiecampagne. Er zijn maar 2 sectoren die niet gegroeid zijn ten opzichte van het tweede kwartaal van 2020: de financiële dienstverlening en de delfstoffenwinning.

Figuur 2. Toegevoegde waarde naar Bedrijfstak (volume) in Nederland, tweede kwartaal 2021

Bron: [CBS](#)

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

10) [Economie groeit met 3,1 procent in tweede kwartaal 2021 \(cbs.nl\)](#)

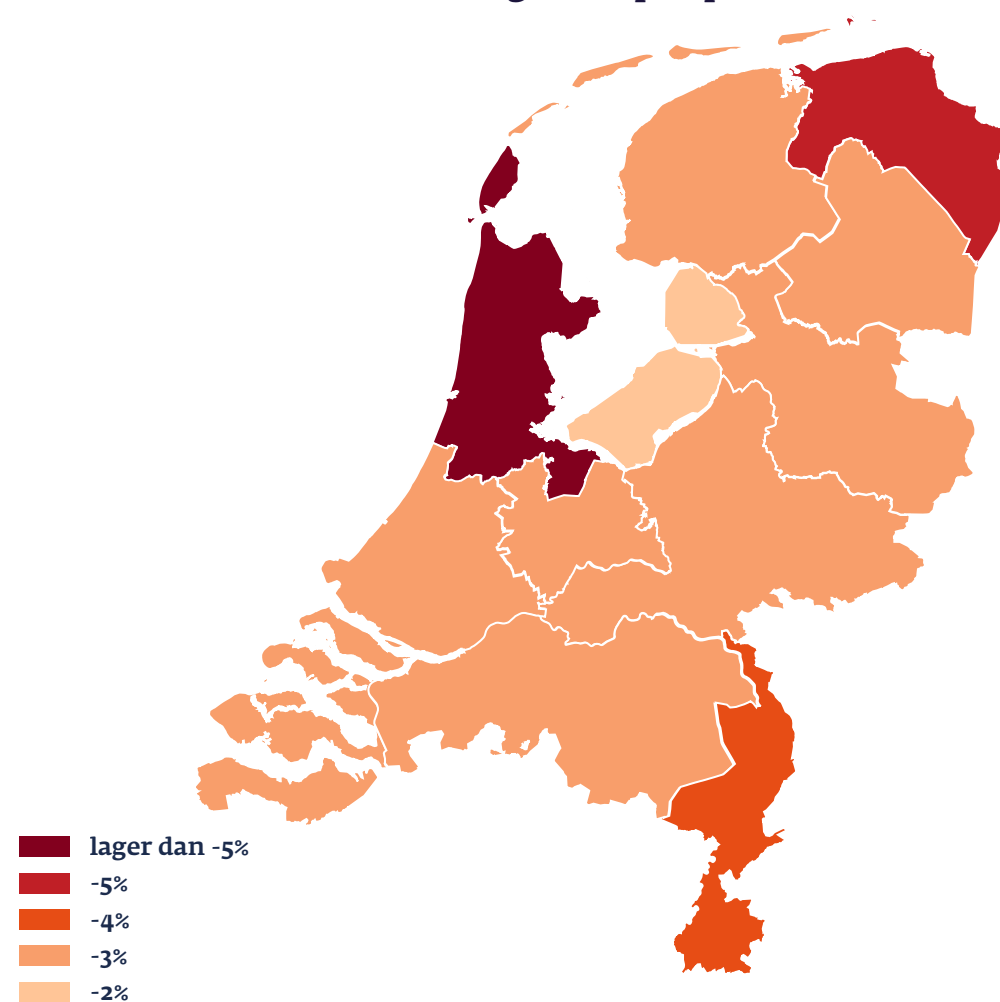
3.4 De regionale economie

Ook binnen Nederland zijn er verschillen in de economische groei. Weliswaar minder groot dan op internationale schaal, maar nog steeds aanzienlijk. Sinds vorig jaar publiceert

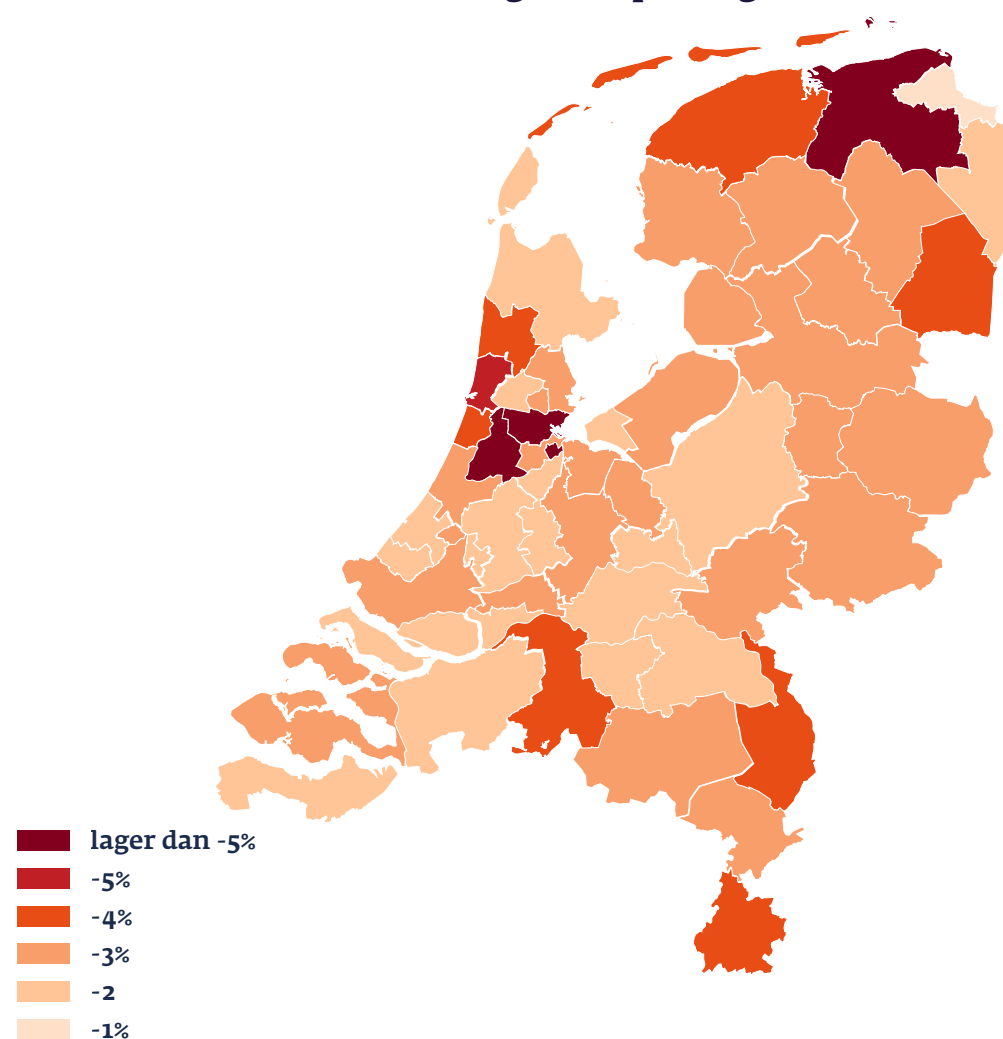
het CBS ook regionale cijfers over de economische groei per kwartaal¹¹. Hierbij wordt de vergelijking gemaakt met de situatie van een jaar eerder.

Figuur 3. Economische ontwikkeling 2020 per provincie en per COROP-regio

Economische ontwikkeling 2020 per provincie

Economische ontwikkeling 2020 per regio

Bron: [CBS](#)

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

11) [Kwartaalraming regionale economische groei \(cbs.nl\)](#)

Over het hele jaar 2020 is duidelijk dat het bbp in Noord-Holland en Groningen het meest is gekrompen. In Groningen geldt echter dat de terugloop van de gaswinning een belangrijkere rol heeft gespeeld dan de coronamaatregelen. In Noord-Holland lag dit heel anders. Met het wegvallen van het internationale vliegverkeer en toerisme is de invloed van COVID-19 hier heel duidelijk zichtbaar¹². Dit is nog duidelijker zichtbaar als er gekeken wordt op COROP-niveau. De grootste krimp was er in Haarlemmermeer (Schiphol) en Amsterdam. De economische krimp in Gelderland en de Gelderse COROP-regio's lag iets onder het Nederlands gemiddelde, maar dat was het geval in bijna alle provincies en COROP-regio's. Door de enorme krimp in met name Noord-Holland werd het Nederlands gemiddelde van het bbp flink omlaag getrokken.

Als er gekeken wordt naar de meest recente economische groeicijfers van het 2e kwartaal 2021 geeft dit een veel positiever beeld¹³. In bijna alle COROP-regio's was er een groei van 8-10% ten opzichte van een jaar eerder. De zwaarst getroffen regio in 2020, Haarlemmermeer, groeide zelfs het hardst met 17%. De Gelderse COROP-regio's deden het relatief goed. In Arnhem/Nijmegen en de Achterhoek was er een bovengemiddelde groei van 11%. De Veluwe en Zuidwest-Gelderland zaten rond het gemiddelde met respectievelijk 9% en 10% groei ten opzichte van het 2e kwartaal 2020.

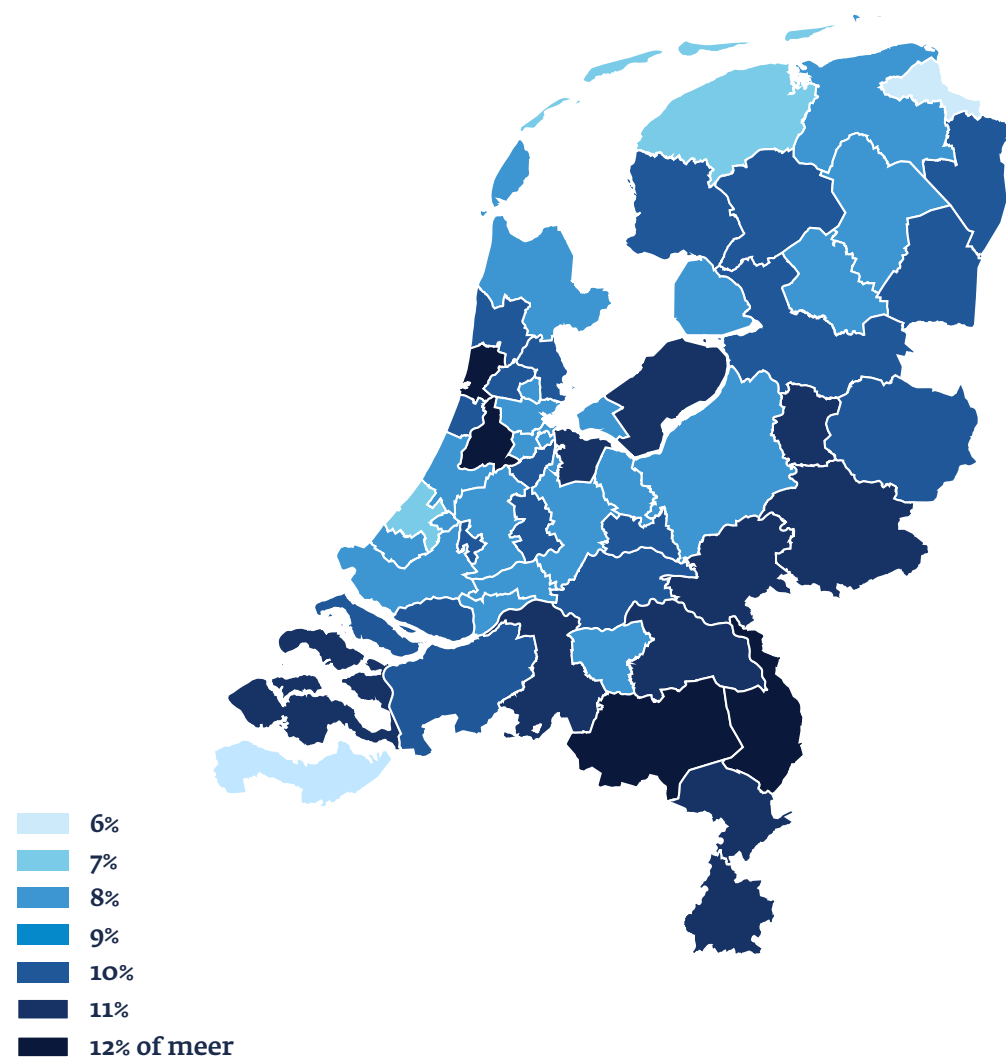

12) [Economie krimpt in 2020 het sterkst in Noord-Holland en Groningen \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/onderzoek-en-publicaties/2021/11/economie-2020)

13) [Economie in driekwart regio's weer op of boven niveau van voor coronacrisis \(cbs.nl\)](https://www.cbs.nl/nl-nl/onderzoek-en-publicaties/2021/11/economie-2021)

Figuur 4. Economische ontwikkeling 2e kwartaal 2021 per COROP-regio

Economische groei, 2^e kwartaal 2021 t.o.v. 2^e kwartaal 2020

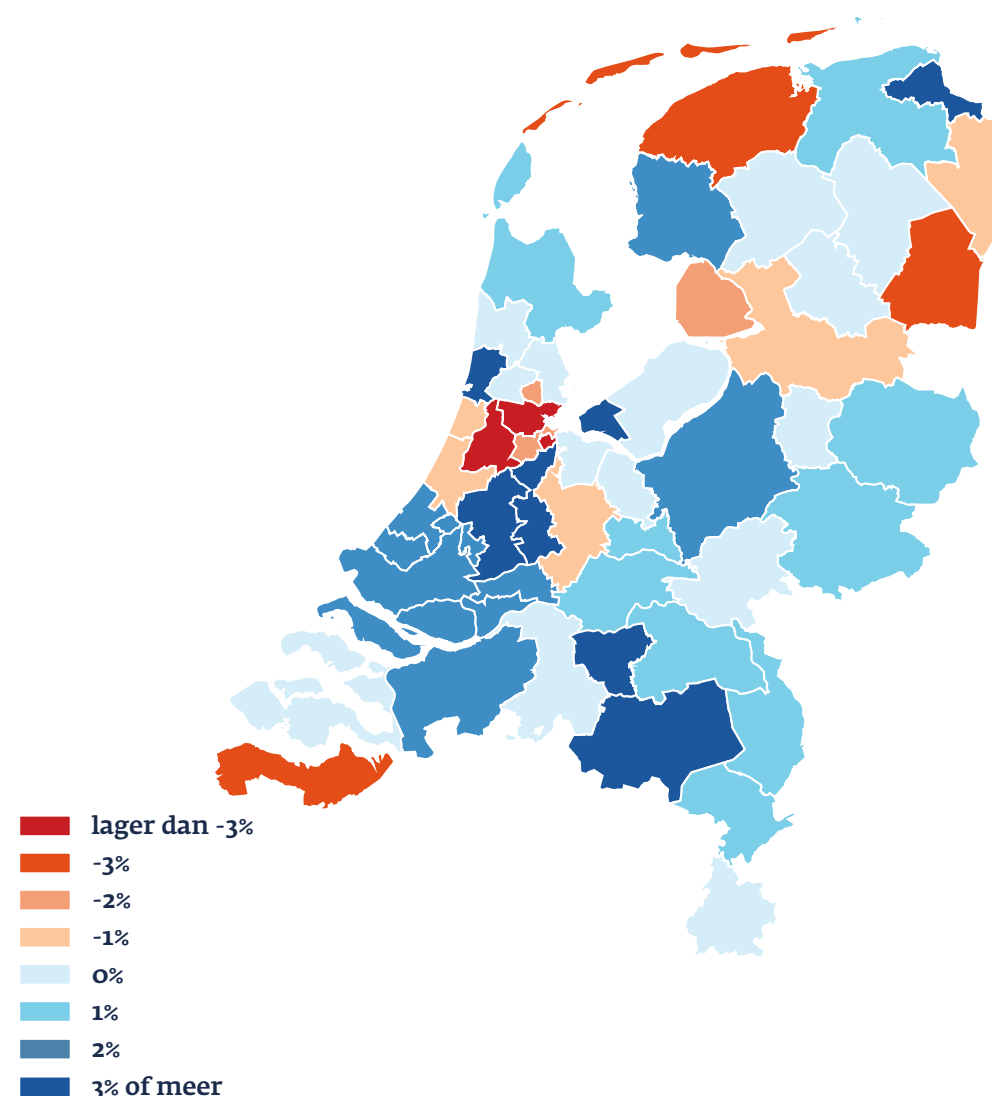

Bron: [CBS](#)

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Het CBS heeft naast de ontwikkeling ten opzichte van een jaar eerder, ook de ontwikkeling ten opzichte van twee jaar eerder in kaart gebracht. Hiermee wordt in beeld gebracht hoe de regionale economieën zich hebben ontwikkeld ten opzichte van het precorona tijdperk. In 28 van de 40 COROP-regio's was de economische omvang in het 2e kwartaal 2021 weer

Economische groei, 2^e kwartaal 2021 t.o.v. 2^e kwartaal 2019

op of boven het niveau van het 2e kwartaal 2019. In drie van de vier Gelderse COROP-regio's was er sprake van groei ten opzichte van het 2e kwartaal 2019, terwijl Arnhem/Nijmegen weer op het niveau van het 2e kwartaal 2019 zat. De Veluwe groeide met 2% het hardst van de vier Gelderse COROP-regio's.

3.5 Ontwikkeling faillissementen en industriebedrijven met omzetgroei

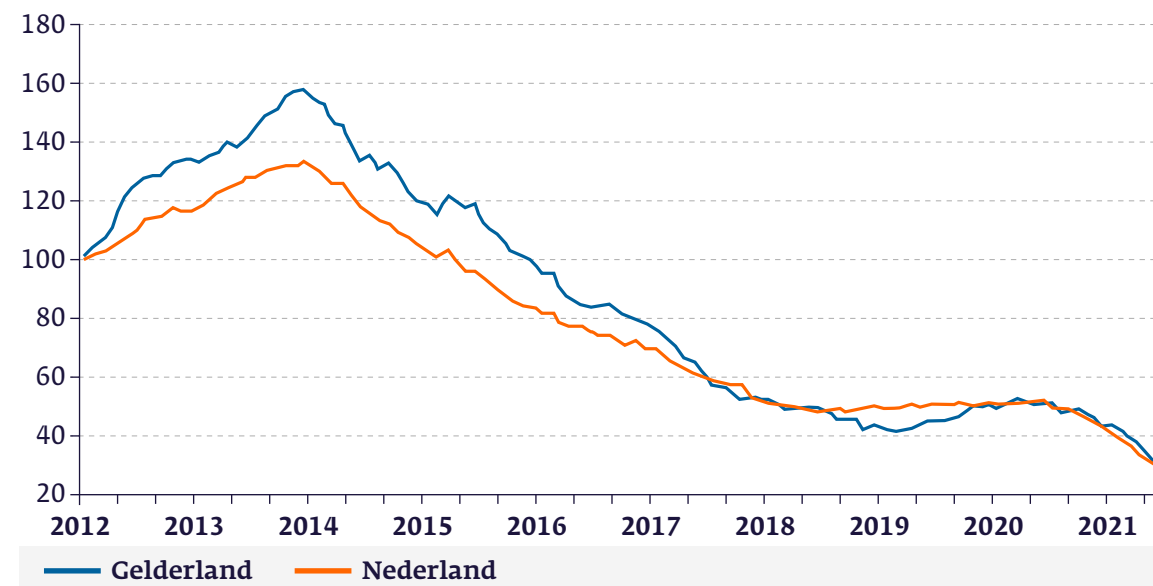
Naast de economische groei en de werkloosheid zijn er uiteraard nog meer indicatoren die bekeken kunnen worden om de impact van COVID-19 op de conjunctuur in beeld te brengen. In deze paragraaf wordt het aantal faillissementen in Gelderland en Nederland bekeken. Daarnaast wordt er gekeken naar de ontwikkelingen van de omzet in de industrie, een zeer belangrijke motor voor de (Gelderse) economie. Hierbij wordt er gekeken naar de periode vanaf 2012 zodat de trends in de context geplaatst kunnen worden.

Het aantal faillissementen ligt sinds COVID-19 zijn intrede deed al maanden historisch laag. Ook in het tweede kwartaal van 2021 was er weer sprake van een daling. Dit komt door de overheidssteun, waardoor bedrijven kunstmatig het hoofd boven water kunnen houden. Als deze maatregelen worden afgeschaft kan het zijn dat het aantal faillissementen weer zal gaan oplopen. Hier wordt verder op ingegaan in hoofdstuk 4.

Bij het percentage industriebedrijven met omzetgroei is er een duidelijk verschil zichtbaar ten opzichte van vorig jaar. Bijna 40% van de industriebedrijven gaf aan dat de omzet in het tweede kwartaal van 2021 gegroeid was. In het tweede kwartaal van 2020 was dit nog maar 20%. Nog interessanter is het verschil in het percentage industriebedrijven dat aan gaf dat de omzet in gedaald was. In het tweede kwartaal van 2020 lag dit percentage nog boven de 40%, in het tweede kwartaal van 2021 was dit nog maar 10%. Gelderland volgt hierin de landelijke trend, waarbij het percentage bedrijven met omzetverlies zelfs nog iets lager ligt¹⁴.

14) [StatLine - Conjunctuurenquête Nederland; kwartaal, regio \(cbs.nl\)](#)

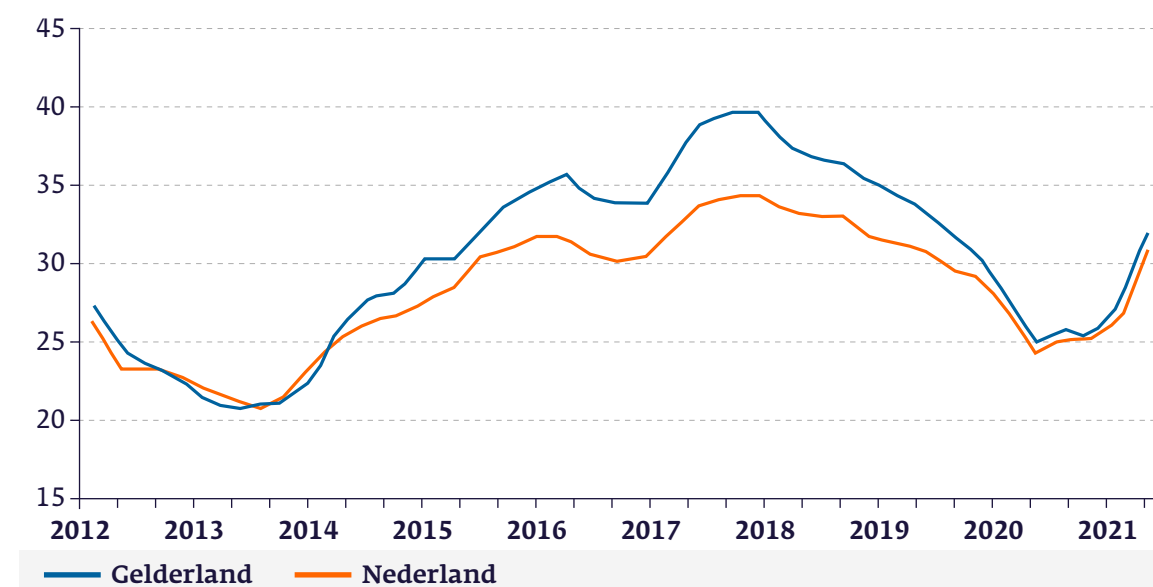
Figuur 5. Ontwikkeling aantal faillissementen

Bron: CBS, Regionale rekeningen 2021

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Figuur 6. Ontwikkeling percentage bedrijven in de industrie met omzetgroei

Bron: CBS, Regionale rekeningen 2021

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

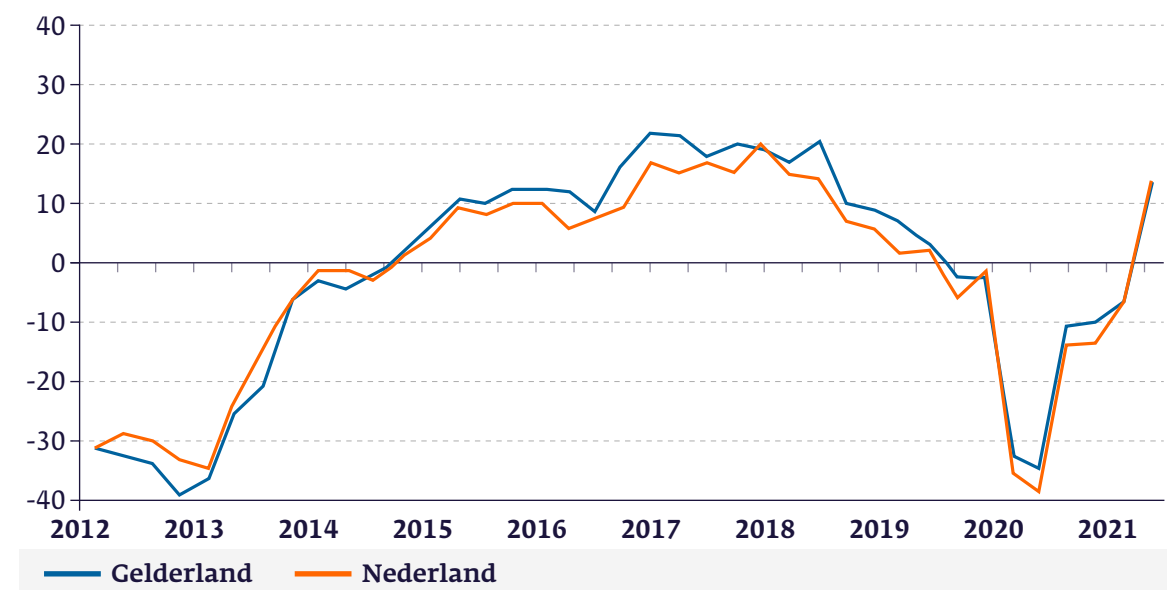
3.6 Het vertrouwen

Om de economie weer op gang te helpen, wordt vaak gezegd dat geld moet rollen. Daarmee wordt bedoeld dat consumenten en bedrijven geld moeten uitgeven. De bereidheid daartoe wordt in belangrijke mate bepaald door het vertrouwen. Bij het consumentenvertrouwen gaat het om vertrouwen in de economische situatie, werkloosheid en de koopbereidheid van consumenten. Bij het producentenvertrouwen gaat het om 9 indicatoren, waaronder het economisch klimaat en verwachtingen over de omzet.

In de grafieken is te zien dat zowel het producentenvertrouwen als het consumentenvertrouwen al afnam voor COVID-19 zijn intrede deed. Onzekerheden rondom de Brexit en de spanningen tussen China en de Verenigde Staten zorgden er al voor dat het vertrouwen daalde. Sinds het begin van de coronacrisis nam het vertrouwen echter een duikvlucht. Ten tijde van de eerste versoepeling in het derde kwartaal van 2020 was er al sprake van licht herstel. Dit stagneerde toen in het najaar van 2020 opnieuw strengere maatregelen werden ingevoerd. Sinds de vaccinatiecampagne is begonnen en er wederom versoepelingen plaatsvinden is het vertrouwen weer gaan stijgen.

In het tweede kwartaal van 2021 is het producentenvertrouwen voor het eerst sinds het derde kwartaal van 2019 zelfs weer positief. Het consumentenvertrouwen was in het tweede kwartaal van 2021 nog net negatief, maar als de stijging ten opzichte van het eerste kwartaal doorzet naar het volgende kwartaal, zal het consumentenvertrouwen in het derde kwartaal van 2021 ook weer positief zijn.

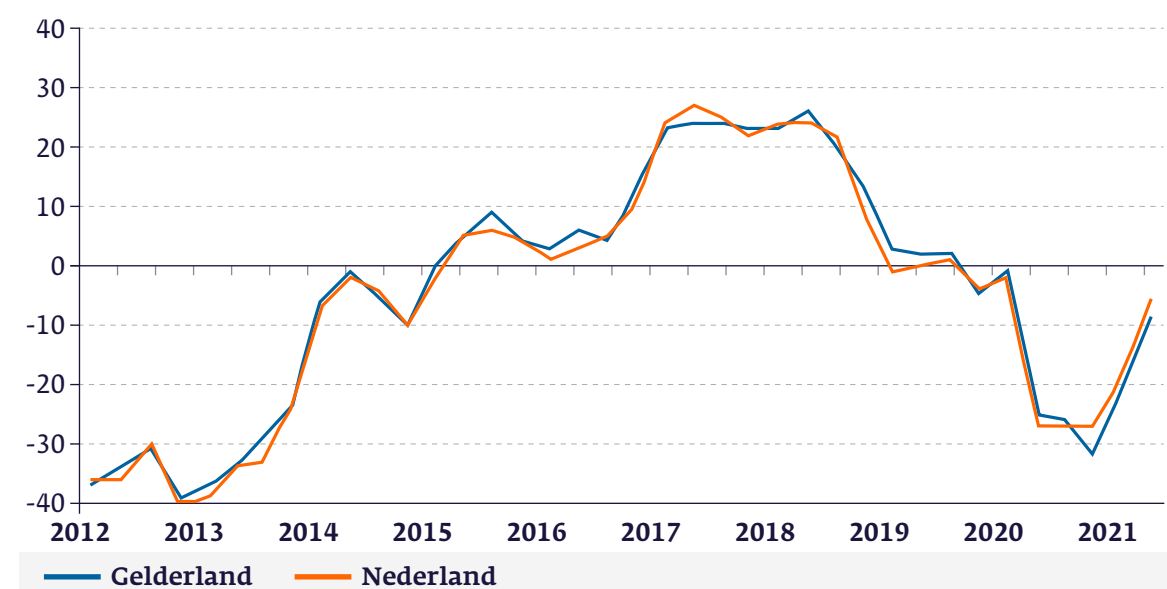
Figuur 7. Het producentenvertrouwen
Saldo van positieve en negatieve antwoorden
(uitgedrukt in %), kwartaalcijfers

Bron: CBS, Regionale rekeningen 2021

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Figuur 8. Het consumentenvertrouwen
Saldo van positieve en negatieve antwoorden
(uitgedrukt in %), kwartaalcijfers

Bron: CBS, Regionale rekeningen 2021

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

3.7 De retail

Tijdens de coronacrisis heeft de retail het moeilijk gehad. Onder andere culturele instellingen, de horeca en een groot deel van de detailhandel moesten tijdelijk sluiten. De crisis heeft er ook voor gezorgd dat online winkelen in sneltreinvaart is toegenomen¹⁵. Dit zou kunnen betekenen dat fysieke winkels steeds minder nodig zijn in de toekomst.

Het Financieel Dagblad meldt al dat de winkelleegstand in de grote binnensteden enorm oploopt.¹⁶ Tot nu toe lijkt dit echter voor Gelderland in zijn geheel niet te kloppen: het leegstandspercentage is 7,1% in 2021, hetzelfde als het jaar ervoor. Specifiek kijkend naar de binnensteden van Arnhem en Nijmegen is het leegstandspercentage zelfs afgenomen in deze periode.

In tabel 10 zijn ook de leegstandspercentages voor de verschillende WGR regio's weergegeven. Een mogelijke impact van Corona op het leegstandspercentage zou tussen 2020 en 2021 te zien moeten zijn. Echter zijn er geen grote veranderingen te zien in deze periode.

15) [CBS Statline, omzetontwikkeling internetverkoop detailhandel, 2021](#)

16) [Financieel Dagblad. Grote steden vrezen verloedering nu leegstand in winkelstraten oploopt. 15 juni 2021](#)

17) verstrekking van (warme) maatlijden, deze worden niet ter plekke geconsumeerd maar worden afgehaald of bezorgd

18) [Veerkracht op de proef](#)

Tabel 10. Leegstandspercentage van het aantal verkooppunten (2017-2021)

	2017	2018	2019	2020	2021
Achterhoek	8,6%	8,0%	8,4%	9,0%	8,4%
Groene Metropoolregio	6,6%	6,3%	6,7%	7,1%	6,9%
Rivierenland	6,4%	5,8%	6,0%	5,7%	5,4%
Food Valley	7,3%	7,5%	7,5%	8,1%	8,6%
Noord Veluwe	5,4%	6,1%	5,7%	6,3%	6,8%
Cleantech regio	7,8%	6,9%	7,0%	7,4%	7,8%
Gelderland	6,9%	6,6%	6,8%	7,1%	7,1%
Nederland	7,2%	7,0%	6,7%	7,3%	7,5%

Bron: Locatus

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Het absolute aantal verkooppunten is in Gelderland wel afgenomen tussen 2020 en 2021, echter is deze trend al een aantal jaren gaande en kan dus niet worden toegeschreven aan de coronacrisis. Wanneer echter op fijnmazig niveau wordt gekeken, heeft de branche 'bezorgen/afhalen'¹⁷ een enorme groei doorgemaakt in het aantal verkooppunten: van 220 in 2020 naar 273 in 2021, een stijging van ruim 24%. Doordat de horeca een lange tijd dicht is geweest door de coronacrisis, lijkt dit een logisch verband te hebben met het toenemende aantal verkooppunten in deze branche.

Al met al lijkt het erop dat er weinig opvallende veranderingen tussen 2020 en 2021 hebben plaats gevonden waaruit een eventueel effect van COVID-19 valt af te leiden. Dit geeft echter geen garanties over wat er de komende tijd gaat gebeuren als de steunmaatregelen wegvallen. Het PBL heeft namelijk een rapport¹⁸ gepubliceerd waarin ze voorspellen dat in 2022 het leegstandspercentage in de binnensteden met 40% zal toenemen.

4. Bedrijvendynamiek

4.1. Ontwikkelingen aantallen bedrijven, bedrijvendynamiek

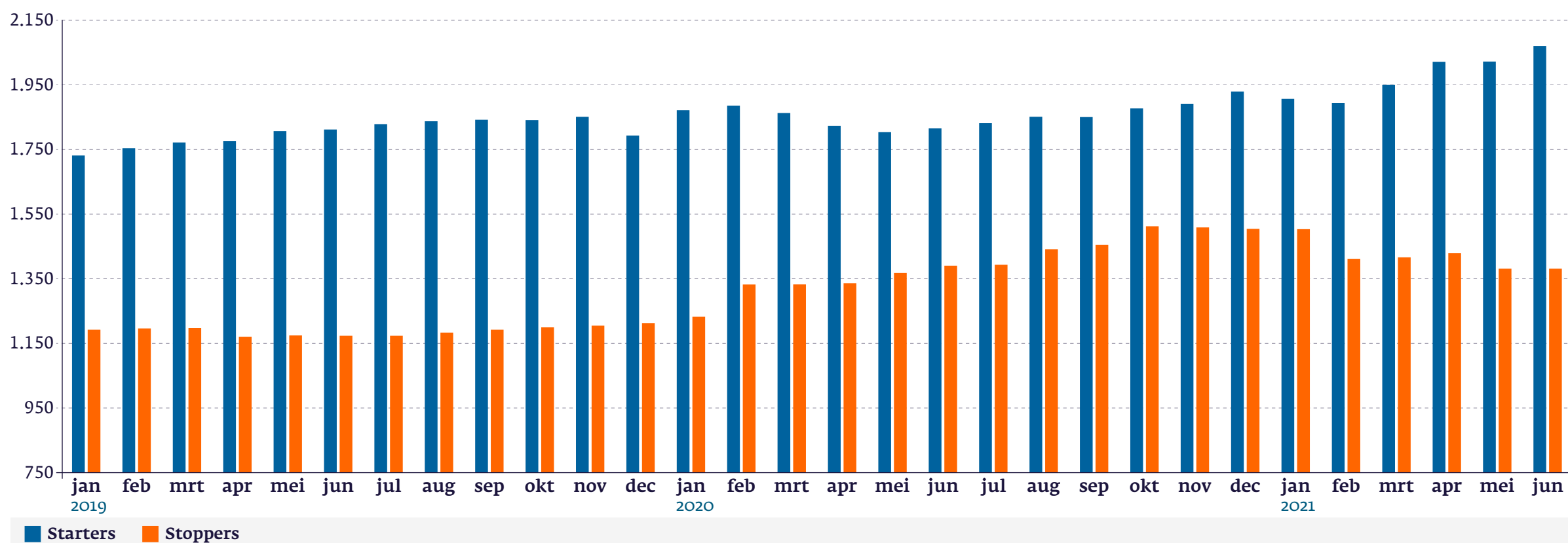
Aan het begin van de coronacrisis werd gevreesd dat het aantal bedrijven fors zou afnemen. Veel bedrijven werden gedwongen gesloten en konden nauwelijks of geen omzet halen.

Op basis van het vestigingenregister van de PWE (Provinciale Werkgelegenheids Enquête)/LISA¹⁹ kan een beeld verkregen worden van de aantallen bedrijven en ontwikkeling hierin.

Maandelijks worden de gegevens bijgewerkt op basis van mutaties uit het Handelsregister van de Kamer van Koophandel (KvK), waardoor het ook mogelijk wordt om recente ontwikkelingen in beeld te brengen. Gebleken is dat de ontwikkelingen maandelijks sterk kunnen fluctueren, daarom is er voor gekozen cijfers op basis van voortschrijdend gemiddelde in beeld te brengen. Gelderland telt momenteel ruim 200.000 bedrijven.

4.2. Aantallen starters en stoppers

Figuur 9. Aantal nieuwe en gestopte bedrijven Gelderland (voortschrijdende gemiddelde over een periode van 12 maanden)

Bron: LISA 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

19) LISA voegt de gegevens van regionale registerhouders samen tot een landsdekkend register. Zie www.lisa.nl De gegevens in deze notitie zijn gebaseerd op de data uit LISA-monitor Vestigingendynamiek.

De coronacrisis heeft nauwelijks een effect gehad op het aantal startende bedrijven in Gelderland. Na een lichte daling van het aantal starters in maart en april 2020, groeide het aantal starters weer vanaf mei 2020.

Vanaf het tweede deel van 2019 begint het aantal stoppers wat toe te nemen. De stijging is al ingezet nog vóór het begin van de coronacrisis. Het is dus maar de vraag in hoeverre COVID-19 de oorzaak is van het toegenomen aantal stoppers. Sinds november 2020 is weer sprake van een daling van het aantal gestopte bedrijven. Over de gehele periode overtrof het aantal starters het aantal stoppers, met als resultaat dat de bedrijvenpopulatie steeds is toegenomen.

Tabel 11. Aantal starters en stoppers 2019-2021

	Starters	Stoppers	Saldo
2019	21.550	14.150	6.580
2020	23.190	14.560	6.990
2021 ²⁰	18.050	13.750	5.130

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke

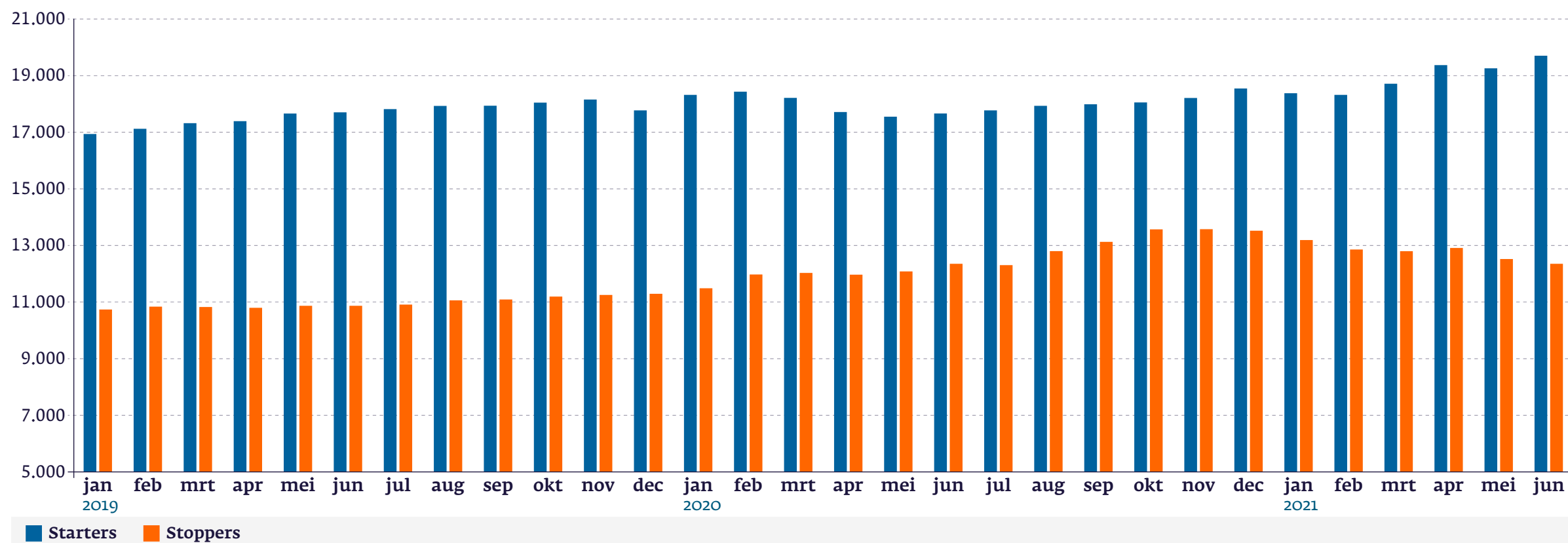
In 2019 bedroeg de groei van het aantal bedrijven 6.580, in 2020 was dat aantal 6.990. Ook in 2021 lijkt de stijgende trend nog door te zetten; tot en met juni werd al een positief saldo van 5.130 bedrijven geteld.

De ontwikkelingen in Gelderland lopen helemaal in de pas met die van Nederland. Ook voor Nederland geldt dat het aantal bedrijven fors is blijven groeien en de ontwikkelingen in de aantallen starters en stoppers lopen parallel.

20) Cijfer over 2021 gaan over een periode van 6 maanden

Figuur 10. Aantal nieuwe en gestopte bedrijven Nederland (voortschrijdende gemiddelde over een periode van 12 maanden)

Bron: LISA 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

4.3 Zzp'ers²¹

Voor de totale bedrijvenpopulatie geldt dat die ongeveer voor 70% uit zzp'ers bestaat. Als er gekeken wordt naar de ontwikkelingen van de aantallen bedrijven blijken deze vrijwel geheel toe te schrijven aan eenmansbedrijven (overwegend zzp'ers). In 2020 was zowel het aantal als het aandeel gestopte zzp'ers relatief hoog. In 2021 (tot en met juni) is het aandeel juist relatief laag. Bij starters geldt dat steeds ca. 80% van de nieuwe bedrijven zzp'er is.

De netto toename van bedrijven wordt de afgelopen jaren voor meer dan 90% bepaald door de zzp'ers. In 2020 zagen we een lichte daling ten opzichte van de jaren ervoor, maar in het eerste deel van 2021 werd de toename van het aantal bedrijven bijna 100% bepaald door ZZP'ers.

De groei van het totaal aantal bedrijven wordt de afgelopen jaren vrijwel geheel bepaald door de aantallen zzp'ers. Daarnaast geldt echter dat ook de aantallen niet-zzp'ers wat zijn toegenomen. In vergelijking met eerdere jaren is de ontwikkeling van het aantal bedrijven in 2021 vooralsnog minder gunstig. Het aantal niet-eenmansbedrijven is in 2021 gestabiliseerd.

Tabel 12. Aantal starters en stoppers naar bedrijfsomvang 2019-2021

	Stoppers Alle bedrijven	waarvan zzp	overige	aandeel zzp
2018	14.150	10.140	4.010	71,6%
2019	14.560	10.510	4.060	72,2%
2020	18.050	13.890	4.160	77,0%
2021 ²²	8.770	6.040	2.730	68,9%

	Starters Alle bedrijven	waarvan zzp	overige	aandeel zzp
2018	20.730	16.300	4.430	78,6%
2019	21.550	17.270	4.290	80,1%
2020	23.190	18.500	4.680	79,8%
2021	13.750	11.000	2.750	80,0%

	Saldo Alle bedrijven	waarvan zzp	overige	aandeel zzp
2018	6.580	6.170	420	93,7%
2019	6.990	6.760	230	96,7%
2020	5.130	4.610	530	89,8%
2021	4.990	4.960	30	99,5%

Bron: LISA 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

21) Bij de PWE/LISA worden geen zzp'ers (Zelfstandigen zonder personeel) geteld maar bedrijven waar één persoon werkzaam is. Dat kan in een eenmanszaak zijn, een BV of andere rechtsvorm. Overwegend zullen het zzp'ers zijn. Daarom wordt hier gemakshalve gesproken van zzp'ers.

22) Gegevens 2021 gaan over de periode januari-juni.

4.4 Sectoren

De bedrijvendynamiek vindt vooral plaats in een viertal sectoren. Deze sectoren zijn goed voor 60% van de aantallen starters en stoppers.

Tabel 13. Aantal starters en stoppers in enkele sectoren, 2019-2020

Sectie	Sector	Stoppers 2019	2020	Starters 2019	2020	Saldo 2019	2020
F	Bouwnijverheid	1.180	1.550	2.260	2.280	1.080	730
G	Groot- en detailhandel; reparatie van auto's	3.390	3.810	4.170	5.160	780	1.340
M	Advisering, onderzoek, zakelijke dienstverlening	2.620	3.930	3.790	3.770	1.170	-160
Q	Gezondheids- en welzijnszorg	1.430	1.530	2.580	2.600	1.150	1.070
	Alle sectoren	14.560	18.050	21.550	23.190	6.990	5.130

Bron: PWE-Gelderland 2020

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Bij vergelijking van 2019 met 2020 valt onder andere op dat het aantal stoppers in de bouw aanzienlijk is toegenomen (van 1.180 naar 1.550). Netto resteert nog steeds een groei van het aantal bedrijven. In de handel is het aantal starters in 2020 fors toegenomen. Achterliggende informatie uit de PWE maakt duidelijk dat dit vooral webwinkels zijn geweest. Het aantal stoppers is eveneens toegenomen, maar netto is er een forse groei geweest van het aantal bedrijven (+1.340).

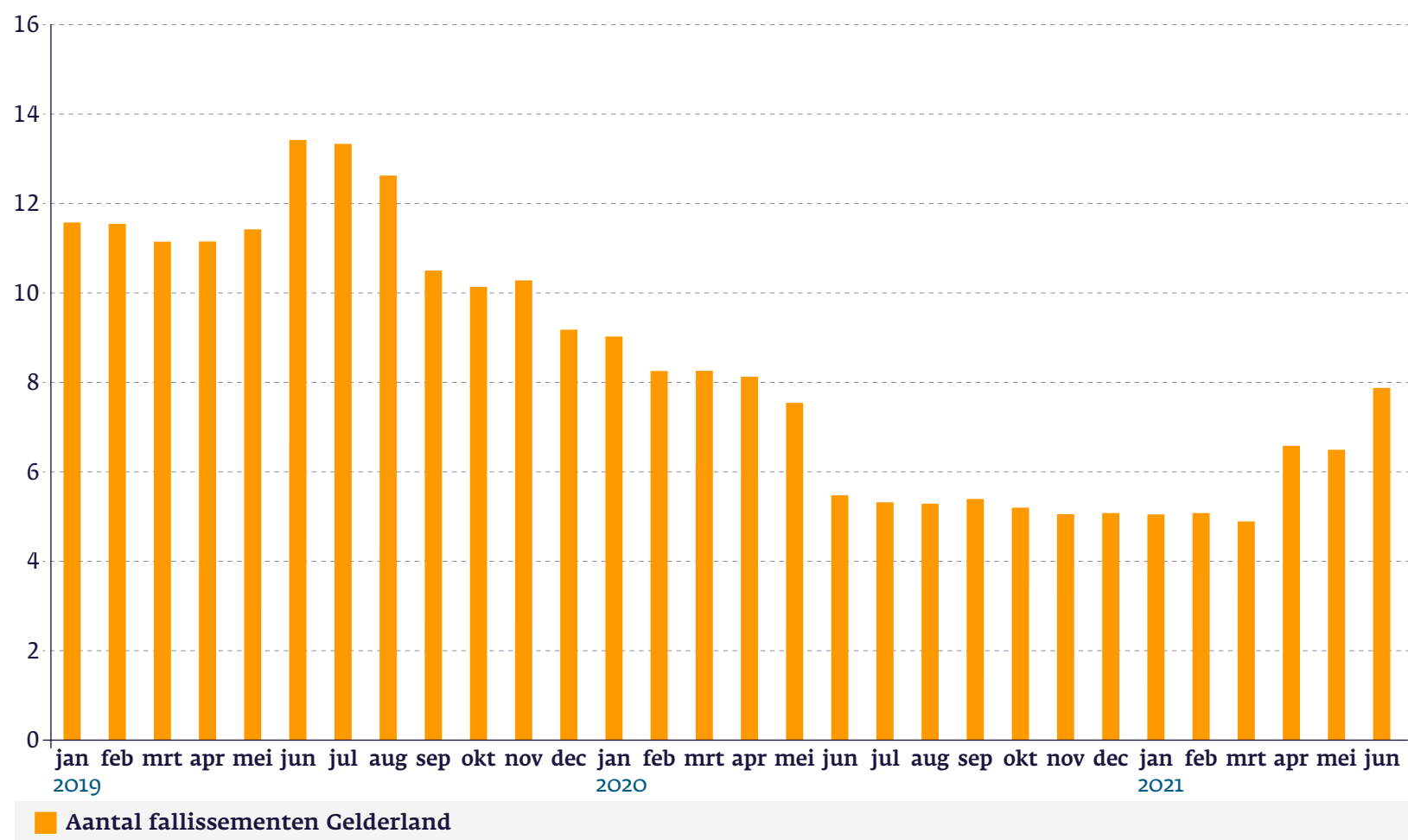
Binnen de zakelijke dienstverlening zijn in 2020 opvallend veel organisatieadviesbureaus verdwenen. De zakelijke dienstverlening is daarmee de enige sector waar het aantal bedrijven in 2020 is afgenomen. Tot slot geldt dat in de gezondheidszorg geen opvallende verschillen tussen 2019 en 2020 zijn waar te nemen. In beide jaren is er sprake van een forse toename van het aantal bedrijven, vooral in de paramedische sector.

4.5 Faillissementen

De aantallen faillissementen blijven opvallend laag. Ook in 2021 zijn er tot op heden weinig faillissementen geweest. De aantallen liggen nog steeds lager dan in 2019, maar beginnen de laatste maanden licht op te lopen.

Figuur 11. Aantal faillissementen Gelderland 2019-2021 (voortschrijdende gemiddelde over een periode van 12 maanden)

Bron: LISA 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Het aantal faillissementen is in verhouding tot het aantal gestopte bedrijven minimaal te noemen. De meeste bedrijven waar de bedrijfsvoering niet meer rendeert stoppen hun activiteiten voordat het tot een faillissement zou komen.

4.6 Gebruik NOW regeling

De Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW) is een tegemoetkoming in de loonkosten voor ondernemers met personeel die gedurende 3 maanden minimaal 20% omzetverlies verwachten. Werkgevers die NOW aanvragen, krijgen na goedkeuring een tegemoetkoming van

het UWV in de vorm van een voorschot. Hoe hoger het omzetverlies, hoe hoger de tegemoetkoming. De NOW 1.0 kon over maart, april en mei 2020 worden aangevraagd bij het UWV. Inmiddels zijn er opvolgende regelingen geweest en momenteel (augustus 2021) loopt regeling 3.4, die afloopt op 30 september.

TIJDELIJKE NOODMAATREGEL OVERBRUGGING WERKGELEGENHEID (NOW) (1/2)

2020

NOW-regeling	1	2	3.1
Aanvraagperiode	1 ^e	2 ^e	3 ^e
Maanden	maart t/m mei	juni t/m september	oktober t/m december
Peildatum loonsom subsidiemaanden	maart 2020: 15 mei april en mei 2020: 19 juli	16 november 2020	15 februari 2021
Aanvraagloket voorschot open	6 april t/m 5 juni 2020	6 juli t/m 31 augustus 2020	16 november t/m 13 december 2020, 15 t/m 27 december 2020
Aanvraagloket definitieve berekening open	7 oktober 2020 t/m 31 oktober 2021	15 maart 2021 t/m 5 januari 2022	4 oktober 2021 t/m 26 juni 2022
Min. – max. omzetverlies ⁶	20% - 100%	20% - 100%	20% - 100%
Maximale tegemoetkoming	90%	90%	80%
Opslag voor aanvullende lasten	30%	40%	40%
Bovengrens loon per werknemer	€ 9.538 (2 keer max. dagloon)	€ 9.538 (2 keer max. dagloon)	€ 9.691 (2 keer max. dagloon)
Referentiemaand loonsom bij voorschot	januari 2020 / november 2019 (peildatum 15 maart 2020)	maart 2020 / november 2019 (peildatum 15 mei 2020)	juni 2020 / april 2020 ² (peildatum 26 augustus 2020)

Bron: UWV

TIJDELIJKE NOODMAATREGEL OVERBRUGGING WERKGELEGENHEID (NOW) (2/2)

2021

NOW-regeling	3.2	3.3	4
Aanvraagperiode	4 ^e	5 ^e	6 ^e
Maanden	januari t/m maart	april t/m juni	juli t/m september
Peildatum loonsom subsidiemaanden	15 mei 2021	15 augustus 2021	15 november 2021
Aanvraagloket voorschot open	15 februari t/m 14 maart 2021	6 mei t/m 30 juni 2021	26 juli t/m 30 september
Aanvraagloket definitieve berekening open	31 januari 2022 t/m 23 oktober 2022	31 januari 2022 t/m 23 oktober 2022	1 juni 2022 t/m 22 februari 2023 ¹
Min. – max. omzetverlies ⁶	20% - 100%	20% - 100%	20% - 80% ⁶
Maximale tegemoetkoming	85%	85%	85%
Opslag voor aanvullende lasten	40%	40%	40%
Bovengrens loon per werknemer	€ 9.718 (2 keer max. dagloon)	€ 9.718 (2 keer max. dagloon)	€ 9.813 (2 keer max. dagloon)
Referentiemaand loonsom bij voorschot	juni 2020 / april 2020 ² (peildatum 26 augustus 2020)	juni 2020 / april 2020 ² (peildatum 26 augustus 2020)	februari 2021 - geen terugvalmaand (peildatum 15 april 2021)

Bron: UWV

Het UWV heeft gegevens over de eerste vier perioden (t/m regeling 3.2, maart 2021) gepubliceerd.²³ Hierin staan gegevens van bedrijven die een voorschot op de tegemoetkoming hebben ontvangen via NOW. Inmiddels is duidelijk dat een deel van de bedrijven het voorschot moet terugbetalen omdat ze bij nader inzien toch geen recht hadden op de ondersteuning. Het overzicht van eindbedragen is

daardoor voor nog geen een van de regelingen bekend. Daarom wordt hier alleen gekeken naar de voorlopig toegekende bedragen. De gegevens uit dit register zijn bewerkt en er is gekeken naar de regionale spreiding.

23) [uwv.nl](https://www.uwv.nl)

Tabel 14. Aantal aanvragen en bedragen per NOW-tranche in Nederland

Regeling	Aantal Aanvragen	Bedrag x 1000€
1	137.155	7.419.466
2	63.629	4.241.654
3	78.235	2.776.555
4	75.895	3.243.178
totaal	354.914	17.680.853

Bron: UWV 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

In totaal zijn bijna 355.000 aanvragen gedaan, goed voor een bedrag van ongeveer 18 miljard euro. Veel bedrijven hebben echter meerdere aanvragen gedaan. Het totaal aantal bedrijven dat een aanvraag heeft gedaan bedraagt 139.611. In de eerste periode lag de som van de aangevraagde bedragen veruit het hoogst. Dit kan verklaard worden doordat dit de langste periode was en dat men destijds de grootste omzetverliezen heeft ingeschat.

Tabel 15. De top 25 van grootste aanvragers in Nederland

Onderneming	Plaats	Bedrag x 1000€	Aantal aan- vragen
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij N.V.	Amstelveen	996.302	4
Holland Casino N.V.	Hoofddorp	140.934	4
Schiphol Nederland B.V.	Schiphol	105.811	8
Transavia Airlines C.V.	Schiphol	85.914	4
Tata Steel IJmuiden B.V.	Velsen-Noord	68.349	4
Ns Reizigers B.V.	Utrecht	53.280	1
Daf Trucks N.V.	Eindhoven	48.755	2
Booking.com B.V.	Amsterdam	44.092	1
E V Tilburg B.V.	Tilburg	40.517	13
Tui Nederland N.V.	Rijswijk ZH	38.930	4
Vdl Nedcar B.V.	Born	37.526	3
Kolibrie Payrolling B.V.	Tilburg	37.154	17
Sligro Food Group Nederland B.V.	Veghel	36.163	3
Hema B.V.	Amsterdam	35.461	3
Adecco Hr Solutions B.V.	Zaltbommel	32.442	4
Albron Nederland B.V.	De Meern	29.095	12
Klm Catering Services Schiphol B.V.	Schiphol	28.873	4
Ihc Merwede Employment B.V.	Kinderdijk	28.177	4
Compass Group Nederland B.V.	Amsterdam	28.163	8
Tui Airlines Nederland B.V.	Rijswijk ZH	27.691	4
Bidfood B.V.	Ede Gld	27.484	4
Tempo-Team Uitzenden B.V.	Diemen	26.140	4
Rai Amsterdam B.V.	Amsterdam	25.179	4
De Efteling B.V.	Kaatsheuvel	24.988	3
Persoonality Payrolling B.V.	Apeldoorn	24.903	12

Bron: UWV 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Tezamen hebben de 25 grootste aanvragers een bedrag van €2,072 miljard aangevraagd. Dat is 12% van het totaal aangevraagde bedrag.

Tabel 16. Aantal NOW-aanvragen en bedragen naar provincie

Provincie	Bedrag x1000€	Aantal aan- vragen	Aandeel bedrag	Toegevoegde waarde CBS 2018
Groningen	320.345	8.889	1,8%	3,2%
Friesland	348.360	11.256	2,0%	2,6%
Drenthe	256.989	7.959	1,5%	1,9%
Overijssel	878.769	22.278	5,0%	5,6%
Flevoland	285.078	6.642	1,6%	1,8%
Gelderland	1.700.787	40.126	9,6%	10,1%
Utrecht	1.509.448	27.792	8,5%	9,2%
Noord-Holland	5.751.484	73.659	32,5%	21,6%
Zuid-Holland	2.964.388	69.359	16,8%	21,2%
Zeeland	243.839	8.165	1,4%	1,8%
Noord-Brabant	2.513.220	53.638	14,2%	15,0%
Limburg	881.721	23.338	5,0%	5,7%
Buitenland/onbekend	26.424	1.813	0,1%	
	17.680.853	354.914	100,0%	100,0%

Bron: UWV 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Een relatief groot deel van het beslag op de NOW-middelen blijkt uit Noord-Holland te komen. Met een aandeel van ruim 32% ligt het beslag op de regeling veel hoger dan op grond van het aandeel in de productie/toegevoegde waarde verwacht mocht worden. Als gevolg van het hoge aandeel Noord-Holland geldt voor alle andere provincies dat de aandelen lager liggen dan die van de toegevoegde waarde.

Bij het hoge aandeel speelt de luchtvaartsector een belangrijke rol. In totaal hebben 285 bedrijven op Schiphol 840 aanvragen ingediend, goed voor een bedrag € 1,5 miljard. Dat is ongeveer 9% van het totale in Nederland aangevraagde bedrag. Een tweede reden dat in Noord-Holland veel ondersteuning is aangevraagd, is vermoedelijk dat de nodige hoofdkantoren in Amsterdam gevestigd zijn. Het aandeel van Gelderland ligt ongeveer in lijn met het aandeel dat Gelderland heeft in de totale toegevoegde waarde.

In Gelderland zijn inmiddels 40.126 aanvragen gedaan door 16.954 bedrijven, in totaal voor een bedrag van ongeveer € 1,7 mld. In de gemeente Apeldoorn is in totaal het grootste bedrag aangevraagd (€ 199 mln.) middels 3.188 aanvragen. Opmerkelijk is het hoge bedrag dat in Zaltbommel is aangevraagd.

Tabel 17. Aantal NOW-aanvragen en bedragen, Gelderse gemeenten

Gemeente-code	Gemeente	bedrag x 1000€	Aantal aanvragen
0200	Apeldoorn	198.505	3.188
0202	Arnhem	159.845	3.120
0268	Nijmegen	133.118	3.164
0297	Zaltbommel	99.229	725
0228	Ede	98.094	2.021
0203	Barneveld	61.754	1.283
0243	Harderwijk	56.503	1.110
0267	Nijkerk	54.121	1.077
0222	Doetinchem	50.719	1.419
1960	West Betuwe	46.893	1.062
1734	Overbetuwe	41.280	1.123
0262	Lochem	39.122	800
0232	Epe	37.589	652
0281	Tiel	37.285	829
0296	Wijchen	31.893	968
1955	Montferland	31.037	753
0299	Zevenaar	29.095	755
0226	Duiven	27.247	550
1509	Oude IJsselstreek	26.394	748
0275	Rheden	23.549	673
1876	Bronckhorst	23.111	777
0302	Nunspeet	22.900	574
0216	Culemborg	22.884	513
1705	Lingewaard	22.103	770
0233	Ermelo	21.790	603
0289	Wageningen	21.790	538
1859	Berkelland	21.615	831

Gemeente-code	Gemeente	bedrag x 1000€	Aantal aanvragen
0197	Aalten	20.544	496
1586	Oost Gelre	20.530	721
0294	Winterswijk	18.874	722
1740	Neder-Betuwe	17.757	430
0285	Voorst	16.773	478
0301	Zutphen	16.352	774
0263	Maasdriel	16.110	523
0273	Putten	12.056	517
0213	Brummen	10.487	320
0214	Buren	9.901	425
0209	Beuningen	9.817	448
0221	Doesburg	9.505	175
0230	Elburg	9.446	369
0225	Druten	9.425	350
1945	Berg en Dal	9.347	491
0246	Heerde	8.171	315
0244	Hatter	8.043	265
0274	Renkum	8.009	389
0252	Heumen	7.508	289
0279	Scherpenzeel	7.223	168
0668	West Maas en Waal	6.610	366
0269	Oldebroek	5.786	297
0293	Westervoort	2.719	155
0277	Rozendaal	329	17
Gelderland		1.700.787	40.126

Bron: UWV 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

In Gelderland is het bedrijf dat het hoogste bedrag heeft aangevraagd Adecco. Dat is gebeurd via een aantal verschillende onderdelen. In totaal heeft Adecco ca. € 60 mln. aangevraagd. Dat verklaart ook de plek van Zaltbommel op de ranglijst.

In de top 25 staan veel bedrijven die actief zijn op gebied van de flexibele arbeidsmarkt (uitzendwerk/payrolling) zoals Adecco, Timing, Abeos.

Tabel 18. Top 25 grootste aanvragers in Gelderland

Onderneming	Plaats	Bedrag x 1000€	Aantal aan- vragen
Adecco Hr Solutions B.V.	Zaltbommel	32.442	4
Bidfood B.V.	Ede Gld	27.484	4
Persoonality Payrolling B.V.	Apeldoorn	24.903	12
Ew Cleaning Operations B.V.	Arnhem	22.410	4
Timing Flexgroep B.V.	Apeldoorn	16.695	2
Adecco Personeelsdiensten B.V.	Zaltbommel	15.964	8
Wibra Supermarkt B.V.	Epe	11.394	4
Kropman Installatietechniek B.V.	Nijmegen	9.254	4
P-Services Solutions B.V.	Barneveld	9.140	2
Broekhuis Dealer Holding B.V.	Harderwijk	8.787	3
Horizon Meat Services B.V.	Velp Gld	8.778	3
Timing Uitzendteam B.V.	Apeldoorn	8.701	4
Adecco Support B.V.	Zaltbommel	8.108	4

Onderneming	Plaats	Bedrag x 1000€	Aantal aan- vragen
Hyster-Yale Nederland B.V.	Nijmegen	6.981	3
Timing Flex B.V.	Apeldoorn	6.750	4
Ccv Group B.V.	Arnhem	6.658	3
Teijin Aramid B.V.	Arnhem	6.467	1
Stella Fietsen B.V.	Nunspeet	6.231	2
Abeos Cross Border Services B.V.	Almen	5.459	4
St. Maritiem Research Inst. Nederland	Wageningen	5.326	2
Wila B.V.	Lochem	5.198	4
Awl-Techniek B.V.	Harderwijk	5.182	4
Scheepswerf De Hoop Lobith B.V.	Tolkamer	4.971	4
Covebo Productie En Logistiek B.V.	Nijkerk Gld	4.850	2
Dit Technical Services 1 B.V.	Waardenburg	4.727	3

Bron: UWV 2021, bewerking BEO

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

4.7 Samenvatting bedrijvendynamiek

De coronacrisis heeft vooralsnog maar beperkt invloed op de Gelderse (en Nederlandse) bedrijvigheid. In alle sectoren zijn wel bedrijven verloren gegaan maar dat zijn er veelal niet meer dan eerdere jaren. Door de grote aantallen nieuwe bedrijven is er nog steeds sprake van een forse netto aanwas. Deze toename wordt vrijwel volledig bepaald door de ontwikkelingen bij de eenmansbedrijven. De afgelopen maanden groeit het aantal starters zelfs weer en dalen de aantallen stoppers. Ook het aantal faillissementen blijft opvallend laag en is vooralsnog zelfs lager dan in het pre-corona tijdperk. Veel bedrijven zullen dankzij de steunmaatregelen (TOZO, TOGS, NOW en opvolgers) het hoofd boven water hebben kunnen houden. De inmiddels sterk aantrekkende economie kan uitval van bedrijven verder voorkomen.

5. Enkele ontwikkelingen op de Gelderse arbeidsmarkt

In dit hoofdstuk wordt er dieper ingegaan op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Dit zijn grotendeels positieve ontwikkelingen, omdat veel trends weer op het niveau komen van voor de coronacrisis.

5.1 WW-uitkeringen en de ontwikkeling van de werkloosheid

In de zomerspecial van vorig jaar zagen we dat de nieuwe WW-aanvragen sinds de coronacrisis fors waren opgelopen. In tabel 19 is te zien dat sinds die tijd de cijfers zich positief hebben ontwikkeld: het aantal lopende WW-uitkeringen is tussen juni 2020 en juni 2021 gedaald. Er zijn dus netto meer mensen die hun WW-uitkering hebben opgezegd in deze periode, dan mensen die een uitkering hebben aangevraagd. Het UWV bericht²⁴ dat in Nederland het aantal WW-uitkeringen weer terug is op het niveau van februari 2020. In zowel Gelderland als in Nederland zijn in één jaar tijd de WW-uitkeringen met ruim 20% afgenomen. Kijkend naar de Gelderse arbeidsmarktregio's, laat de Achterhoek de grootste daling zien: een afname van bijna 27%.

²⁴) WW weer op niveau van voor de coronacrisis (werk.nl)

Tabel 19. Aantal lopende WW aanvragen in de Gelderse Arbeidsmarktregio's, Gelderland en Nederland

	Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	Foodvalley	Midden- Gelderland	Rijk van Nijmegen	Achterhoek	Rivierenland	Gelderland ²⁵	Nederland
2020	jun	10.090	4.057	6.843	5.292	4.125	30.697	300.597
	jul	10.126	4.087	6.871	5.275	4.129	30.822	300.801
	aug	9.803	4.078	6.810	5.178	4.084	30.395	291.660
	sep	9.294	3.960	6.546	4.986	3.873	28.585	278.413
	okt	9.010	3.980	6.481	4.891	3.732	28.585	278.275
	nov	8.852	3.835	6.356	4.798	3.598	27.946	276.369
	dec	9.109	3.944	6.488	4.884	3.657	28.677	285.659
2021	jan	9.247	3.972	6.437	4.856	3.670	28.840	288.523
	feb	9.226	3.955	6.452	4.787	3.597	28.676	286.059
	mrt	9.163	3.989	6.480	4.690	3.610	28.516	282.186
	apr	8.681	3.790	6.163	4.430	3.356	27.023	266.386
	mei	8.201	3.554	5.777	4.150	3.161	25.371	249.568
	jun	7.823	3.373	5.563	4.029	3.016	24.406	238.309
Procentuele verandering juni '20-juni '21		-22,5%	-16,9%	-18,7%	-23,9%	-26,9%	-15,4%	-20,7%

Bron: UWV

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

25) De som van de Gelderse arbeidsmarktregio's ligt hoger dan de cijfers van Gelderland. Dit komt doordat de arbeidsmarktregio's zich niet aan de provinciegrenzen houden waardoor er enkele niet-Gelderse gemeenten worden meegeteld. Voor een overzicht van de arbeidsmarktregio's zie: [Arbeidsmarktregio's - Indelingen](#)

Het aantal WW-uitkeringen dat wordt verstrekt, ligt altijd lager dan het aantal werklozen in de samenleving, omdat niet iedereen (meer) een WW-uitkering ontvangt. Het aantal WW-uitkeringen volgt echter wel dezelfde trend als het werkloosheidspercentage. Dit is ook te zien in tabel 20, waar in het tweede en derde kwartaal van 2020 het werkloosheidspercentage stijgt, maar daarna ook weer afneemt. Voor Gelderland geldt dat in het eerste kwartaal van 2021 het werkloosheidspercentage alweer op het niveau was van het jaar ervoor. Voor Nederland geldt dat het werkloosheidspercentage weer op niveau was in het tweede kwartaal van 2021.

Tabel 20. Werkloosheidspercentage voor Gelderland en Nederland.

	Q1 2020	Q2 2020	Q3 2020	Q4 2020	Q1 2021	Q2 2021
Gelderland	3,2%	3,6%	3,8%	3,3%	3,2%	2,9%
Nederland	3,3%	3,8%	4,3%	4,0%	3,8%	3,3%

Bron: CBS

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

5.2 Spanningen op de arbeidsmarkt

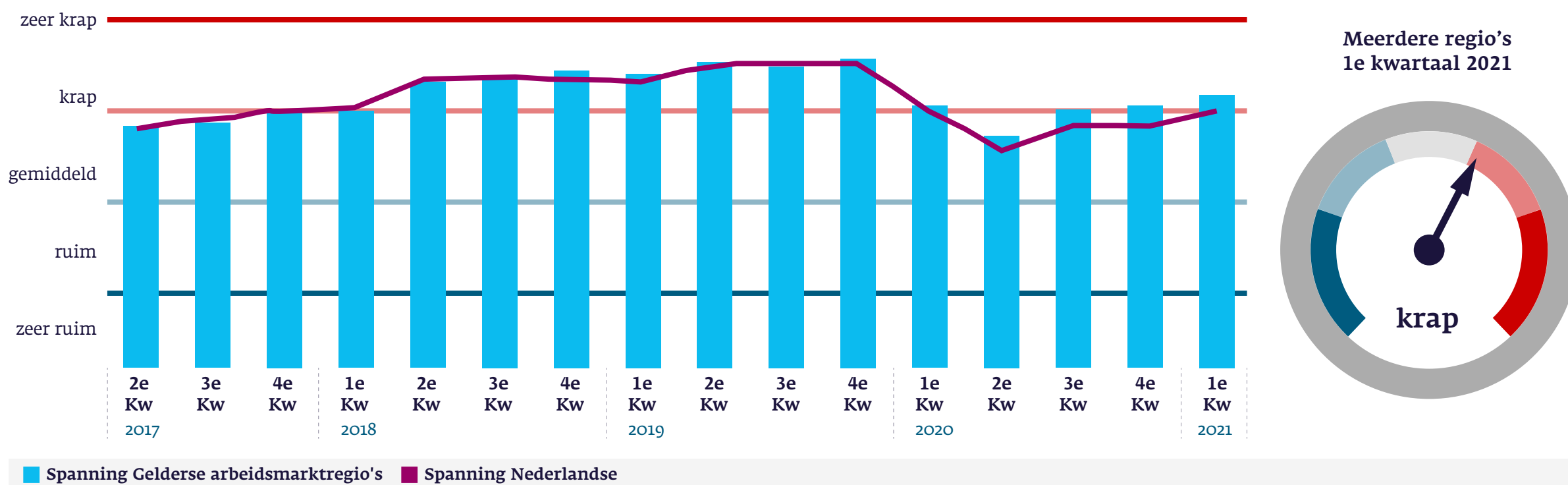
Naast het aantal WW-uitkeringen is de spanningsindicator een goede indicator om de situatie op de arbeidsmarkt te bepalen. De spanningsindicator is de verhouding tussen openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. Of met andere woorden: het aantal openstaande vacatures in verhouding met het aantal werkzoekenden²⁶.

Voor de coronacrisis werd de spanningsindicator in Gelderland getypeerd als krap. Dit betekent dus dat er gemiddeld genomen te weinig werkzoekenden zijn om alle vacatures te vullen. Dit verschilt echter wel per regio en beroepsgroep.

In het tweede kwartaal van 2020, toen de coronacrisis net was uitgebroken, daalde de spanning op de arbeidsmarkt van niveau 'krap' naar 'gemiddeld'. In figuur 12 is de trend te zien van de afgelopen jaren. Hierbij is de daling in het eerste en tweede kwartaal te zien, maar ook de toenemende spanning hierna. In het eerste kwartaal van 2021 is de spanning weer ongeveer gelijk aan het jaar ervoor.

26) De spanningsindicator wordt berekend door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal bij het UWV ingeschreven werkzoekenden die korter dan een half jaar werkloos zijn

Figuur 12. Spanning op de arbeidsmarkt voor alle Gelderse arbeidsmarktregio's samen en Nederland.

Bron: UWV

In tabel 21 is de spanningsindicator per beroepsgroep weergegeven voor zowel Gelderland als Nederland. Gemiddeld genomen ligt de algehele spanning in Gelderland iets hoger dan in Nederland. Daarnaast geldt dat voor veel beroepsgroepen de spanningsindicator redelijk hetzelfde is in Gelderland en Nederland. Uitzondering daarop is de spanning bij agrarische en technische beroepen, waar in Gelderland meer krapte is dan in Nederland. Dit is in mindere mate ook het geval voor dienstverlenende beroepen en beroepen in de zorg en welzijn. Daarnaast is ook in tabel 21 te zien dat ICT-beroepen zowel in Gelderland als Nederland het label 'zeer krap' krijgen. Creatieve en taalkundige beroepen kennen daarentegen een hele lage spanning, wat betekent dat er dus weinig openstaande vacatures zijn in vergelijking met het aantal werkzoekenden in deze beroepsgroep.

Beroepen in de zorg en welzijn en technische en ICT-beroepen nemen in Gelderland een groter aandeel in dan in de rest van Nederland, daarom is een grote spanning bij deze beroepsgroepen extra problematisch.

Als laatste hebben er ook wat verschuivingen plaats gevonden tussen het eerste kwartaal van 2020, toen de coronacrisis aan het einde net uitbrak, en het eerste kwartaal van 2021. Voor ICT beroepen is de krapte enorm toegenomen in Gelderland. Dit geldt ook voor technische beroepen en beroepen in de zorg en welzijn. In de andere beroepsgroepen is de spanning redelijk gelijk gebleven. In Nederland zijn er minder grote verschillen op te merken.

Tabel 21. Spanning per beroepsgroep in Gelderland en Nederland, 1e kwartaal 2020 en 2021

	spanningsindicator 1e kwartaal 2020		Spanningsindicator 1e kwartaal 2021	
	Gelderland ²⁷	Nederland	Gelderland ²⁷	Nederland
Agrarische beroepen	2,14 krap	1,19 gemiddeld	2,5 krap	1,42 gemiddeld
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1,42 gemiddeld	1,57 krap	1,72 krap	1,72 krap
Commerciële beroepen	1,45 gemiddeld	0,49 gemiddeld	1,17 gemiddeld	1,14 gemiddeld
Creatieve en taalkundige beroepen	0,38 ruim	0,34 ruim	0,36 ruim	0,39 ruim
Dienstverlenende beroepen	1,64 krap	1,33 gemiddeld	1,04 gemiddeld	0,68 gemiddeld
ICT beroepen	3,58 krap	4,56 zeer krap	5,79 zeer krap	5,91 zeer krap
Managers	0,93 gemiddeld	1,17 gemiddeld	1,09 gemiddeld	1,11 gemiddeld
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	1,74 krap	1,62 krap	2,14 krap	1,82 krap
Pedagogische beroepen	0,84 gemiddeld	1,02 gemiddeld	0,9 gemiddeld	1,06 gemiddeld
Technische beroepen	2,42 krap	2,04 krap	3,29 krap	2,53 krap
Transport en logistiek beroepen	1,76 krap	1,53 krap	1,62 krap	1,39 gemiddeld
Zorg en welzijn beroepen	1,89 krap	1,85 krap	2,48 krap	2,03 krap
Totaal	1,52 Krap	1,44 Gemiddeld	1,69 Krap	1,45 gemiddeld

0-0,25= zeer ruim; 0,25-0,67= ruim; 0,67-1,5= gemiddeld; 1,5-4,0= krap; 4,0 of meer= zeer krap

Bron: UWV

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

27) De som van de Gelderse arbeidsmarktregio's ligt hoger dan de cijfers van Gelderland. Dit komt doordat de arbeidsmarktregio's zich niet aan de provinciegrenzen houden waardoor er enkele niet-Gelderse gemeenten worden meegeteld. Voor een overzicht van de arbeidsmarktregio's zie: Arbeidsmarktregio's - Indelingen

Voor de verschillende Gelderse arbeidsmarktregio's zijn de spanningen in tabel 22 weergegeven. Ook hier wat opvallende verschillen tussen de regio's. De agrarische beroepen kennen in alle arbeidsregio's krapte, behalve in de regio Stedendriehoek en Noordwest Veluwe.

Ook ICT-beroepen en technische beroepen kennen een grote krapte, maar in de Achterhoek is de spanningsindicator een stuk lager dan in de andere regio's. Gemiddeld genomen ligt de spanning op de arbeidsmarkt niet ver uit elkaar in de verschillende regio's.

Tabel 22. Spanningsindicator voor verschillende beroepsgroepen en arbeidsmarktregio's, eerste kwartaal 2021

	Achterhoek		Food Valley		Midden Gelderland		Rijk van Nijmegen		Rivierenland		Stedendriehoek en Noordwest Veluwe	
Agrarische beroepen	3,14	krap	2,86	krap	2,94	krap	3,02	krap	3,56	krap	1,21	gem.
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	1,31	gem.	1,64	krap	1,54	krap	1,97	krap	1,95	krap	1,84	krap
Commerciële beroepen	0,93	gem.	1,56	krap	0,86	gem.	1,26	gem.	1,27	gem.	1,24	gem.
Creatieve en taalkundige beroepen	0,63	ruim	0,48	ruim	0,29	ruim	0,28	ruim	0,21	zeer ruim	0,41	ruim
Dienstverlenende beroepen	0,83	gem.	1,53	krap	0,64	ruim	1	gem.	0,81	gem.	1,34	gem.
ICT beroepen	2,81	krap	5,64	zeer krap	5,97	zeer krap	3,99	krap	5,5	zeer krap	8,26	zeer krap
Managers	1,03	gem.	1,15	gem.	1,09	gem.	1,17	gem.	0,67	gem.	1,23	gem.
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	1,43	gem.	1,81	krap	2,26	krap	2,19	krap	3,12	krap	2,34	krap
Pedagogische beroepen	0,4	ruim	1,11	gem.	0,98	gem.	0,74	gem.	0,91	gem.	1,04	gem.
Technische beroepen	1,92	krap	4,78	zeer krap	3,29	krap	2,65	krap	3,98	krap	3,61	krap
Transport en logistiek beroepen	1,11	gem.	1,68	krap	1,38	gem.	1,64	krap	2,55	krap	1,57	krap
Zorg en welzijn beroepen	2,59	krap	2,96	krap	1,64	krap	2,3	krap	2,03	krap	3,17	krap
Totaal	1,32	Gem.	2,01	Krap	1,42	Gem.	1,57	Krap	1,84	Krap	1,89	krap

0-0,25= zeer ruim; 0,25-0,67= ruim; 0,67-1,5= gemiddeld; 1,5-4,0= krap; 4,0 of meer= zeer krap

Bron: UWV

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

5.3 Kansrijke en minder kansrijke beroepen

Sinds de uitbraak van het COVID-19 is de arbeidsmarkt veranderd. Veel mensen zijn door de uitbraak van COVID-19 hun baan kwijtgeraakt. Maar in sommige sectoren staan werkgevers juist te springen om personeel. In de vorige zomerspecial economie rapporteerden we hier al over.

UWV onderzoekt in welke beroepen de kans op het vinden van een baan het grootst is en in welke beroepen juist minder werk is. In dit artikel wordt deze informatie samengevat en een landelijk overzicht van kansrijke en minder kansrijke beroepen geschetst. UWV heeft in juni 2021 een update gemaakt van de kansrijke beroepen. Ten opzichte van de vorige versie in december 2020 zijn er verschillende beroepen bijgekomen. De arbeidsmarkt is op dit moment sterk in beweging. Daarom komt er eind 2021 een nieuwe update van het overzicht met kansrijke beroepen.

De kans op werk verschilt van beroep tot beroep. Dat heeft te maken met het aantal vacatures, maar ook met het aantal mensen dat op zoek is naar dezelfde soort baan. Sommige beroepen bieden voldoende tot goede kans op werk, de zogeheten kansberoepen. Sommige beroepen bieden een zeer goede kans op werk, omdat er weinig geschikte kandidaten zijn voor bepaalde vacatures, dit zijn krapteberoepen ofwel beroepen met moeilijk vervulbare vacatures.

In bepaalde beroepen is daarentegen juist weinig werk te vinden. Werkzoekenden kunnen er voor kiezen om over te stappen naar een beroep met meer kansen. De vaardigheden die ze hebben, komen dan goed van pas in een overstapberoep.

(Nieuwe) Kansrijke beroepen

UWV laat zien welke beroepen voldoende tot goede baankansen bieden. Dat geeft richting aan mensen die op zoek moeten naar ander werk of willen nadenken over omscholing. Er zijn kansen op verschillende niveaus. Ten opzichte van de vorige versie in december 2020 zijn er verschillende beroepen bijgekomen.

Nieuwe beroepen zijn bijvoorbeeld:

- Restaurantkoks en medewerker bediening horeca
- Verkoopmedewerkers elektronica en bouwmarkten
- Betontechnologen
- Assemblagemedewerkers en monteurs
- Orderbegeleiders in de industrie
- Pedagogisch medewerker kinderopvang
- Opticiens en audiciens

Vaak gaat het om beroepen die voor de coronacrisis ook al goede kansen boden op werk. Nu de economie steeds meer opengaat, groeit ook de vraag naar personeel in deze beroepen weer. Daarmee is er ook weer steeds vaker sprake van moeilijk vervulbare vacatures.

Het overzicht van de kansrijke beroepen laat zien welke beroepen voldoende tot goede baankansen bieden. In totaal gaat het om 212 kansrijke beroepen, verdeeld over 16 richtingen of 'segmenten'.

Zo staan er beroepen in het overzicht waar geen of nauwelijks instroomeisen worden gesteld, zoals:

- oppermannen en hulparbeiders bouw
- huishoudelijk medewerkers thuiszorg
- verhuizers
- ongediertebestrijders

In de meeste beroepen wordt er gevraagd om specifieke kennis en vaardigheden op middelbaar niveau, zoals:

- verzorgenden ig
- monteurs in de industrie
- werkvoorbereiders in de bouw, installatie en industrie
- audiciens
- opticiens
- medewerkers burgerzaken bij de overheid
- pedagogisch medewerkers kinderopvang
- restaurantkoks
- keurmeesters AGF en sierteelt
- monteurs zonnepanelen
- metselaars

Ook op hoger niveau zijn er baankansen. Bijvoorbeeld:

- gespecialiseerd verpleegkundigen
- docenten talen of exacte vakken
- beleidsmedewerkers ruimtelijke ordening en milieu
- ICT programmeurs
- security specialisten
- inkopers
- accountants
- recruiters

Voor het totaaloverzicht van de 212 kansrijke beroepen, verdeeld over 16 richtingen of 'segmenten' zie de volgende link [Overzicht Kansrijke beroepen \(juni 2021\)](#).

Minst kansrijke beroepen

UWV laat ook zien in welke beroepen er onvoldoende baankansen zijn. In deze minst kansrijke beroepen zal het lastiger zijn om (snel) werk te vinden.

Minder kansrijk door coronamaatregelen

Op de lijst staan beroepen die geraakt zijn door de coronamaatregelen. Zo zijn er minder goede baankansen voor:

- producenten en technici in de theaterwereld
- piloten
- reisbureau medewerkers
- verkoopmedewerkers in de non-food
- medewerkers bedrijfsrestaurant

Ondanks het versoepelen van diverse coronamaatregelen, zijn er (nog) geen goede baankansen binnen deze beroepen.

Minder goede baankansen door digitalisering en populariteit

Sommige beroepen in het overzicht bieden al jaren minder goede baankansen. Bijvoorbeeld omdat het werk door digitalisering bedreigd wordt, zoals:

- administratief medewerkers
- grafisch vormgevers
- bibliotheekmedewerkers

Andere beroepen zijn gewoonweg te populair onder scholieren/studenten en werkzoekenden, zoals:

- dierenverzorgers
- onderwijsassistenten in het basisonderwijs

In deze beroepen zijn er veel sollicitanten per vacature.

Het totaaloverzicht van de minst kansrijke beroepen is te vinden via de volgende link [Overzicht Minst kansrijke beroepen \(juni 2021\)](#). Voor de volledige UWV artikelen zie [Kansen op de arbeidsmarkt \(werk.nl\)](#).

6. Vooruitblik naar de economische ontwikkelingen de komende jaren

Afgelopen jaar was er nog heel veel onzekerheid rondom de economische ontwikkelingen op zowel de korte als middellange termijn. De prognoses volgden elkaar in rap tempo op, omdat de situatie rondom COVID-19 bleef veranderen. De afgelopen tijd lijkt er, met name door de vaccinatiecampagne, iets meer duidelijkheid te zijn over de richting die we op gaan. De verwachting is dat de contactbeperkende maatregelen langzaam kunnen worden losgelaten waardoor alle sectoren op (korte) termijn weer ‘vrij’ zullen zijn. Hierdoor zijn de economische vooruitzichten positief gestemd.

Maar ook in de Augustusraming van het Centraal Plan Bureau (CPB)²⁸ geldt nog altijd dat de ontwikkelingen rondom COVID-19 als belangrijkste onzekerheid worden gezien. Zij geven aan:

“De ontwikkeling van de pandemie is de belangrijkste onzekerheid bij de economische vooruitzichten. Indien onverhoopt weer grootschalige beperkingen in het economisch verkeer noodzakelijk worden, zal dit de economische ontwikkeling direct raken.”

Bij deze laatste raming van het CPB wordt er vanuit gegaan dat er geen nieuwe grootschalige contactbeperkingen meer nodig zullen zijn. In dit hoofdstuk zullen de vooruitzichten voor de enkele belangrijke economische indicatoren kort behandeld worden. Al deze cijfers zijn op nationaal niveau.

Er zijn geen recente prognosecijfers beschikbaar op regionaal niveau. Maar op basis van het verleden en de ontwikkelingen tijdens de coronacrisis is het aan-nemelijk dat Gelderland de landelijke trend zal volgen.

Tabel 23. Ontwikkeling economische indicatoren per jaar in Nederland

Kerngegevens tabel augustus 2021	2019	2020	2021	2022
Bruto binnenlands product (bbp, economische groei, %)	2,0%	-3,8%	3,8%	3,2%
Koopkracht, statisch, mediaan alle huishoudens (%)	1,1%	2,5%	0,8%	0,0%
Werkloze beroepsbevolking (niveau in % beroepsbevolking)	3,4%	3,8%	3,4%	3,6%
Werkgelegenheid (in uren, %)	2,1%	-2,7%	2,3%	1,7%

Bron: Augustusraming 2021, CPB

Bekijk [hier](#) de digitaal toegankelijke tabel.

Allereerst de economische groei, oftewel de ontwikkeling van het bbp. Na de krimp van 3,8% in 2020 wordt voor 2021 een groei van 3,8% verwacht. Deze groei zal iets afzwakken in 2022, maar met een groei van 3,2% zijn de vooruitzichten voor dat jaar ook zeer positief te noemen.

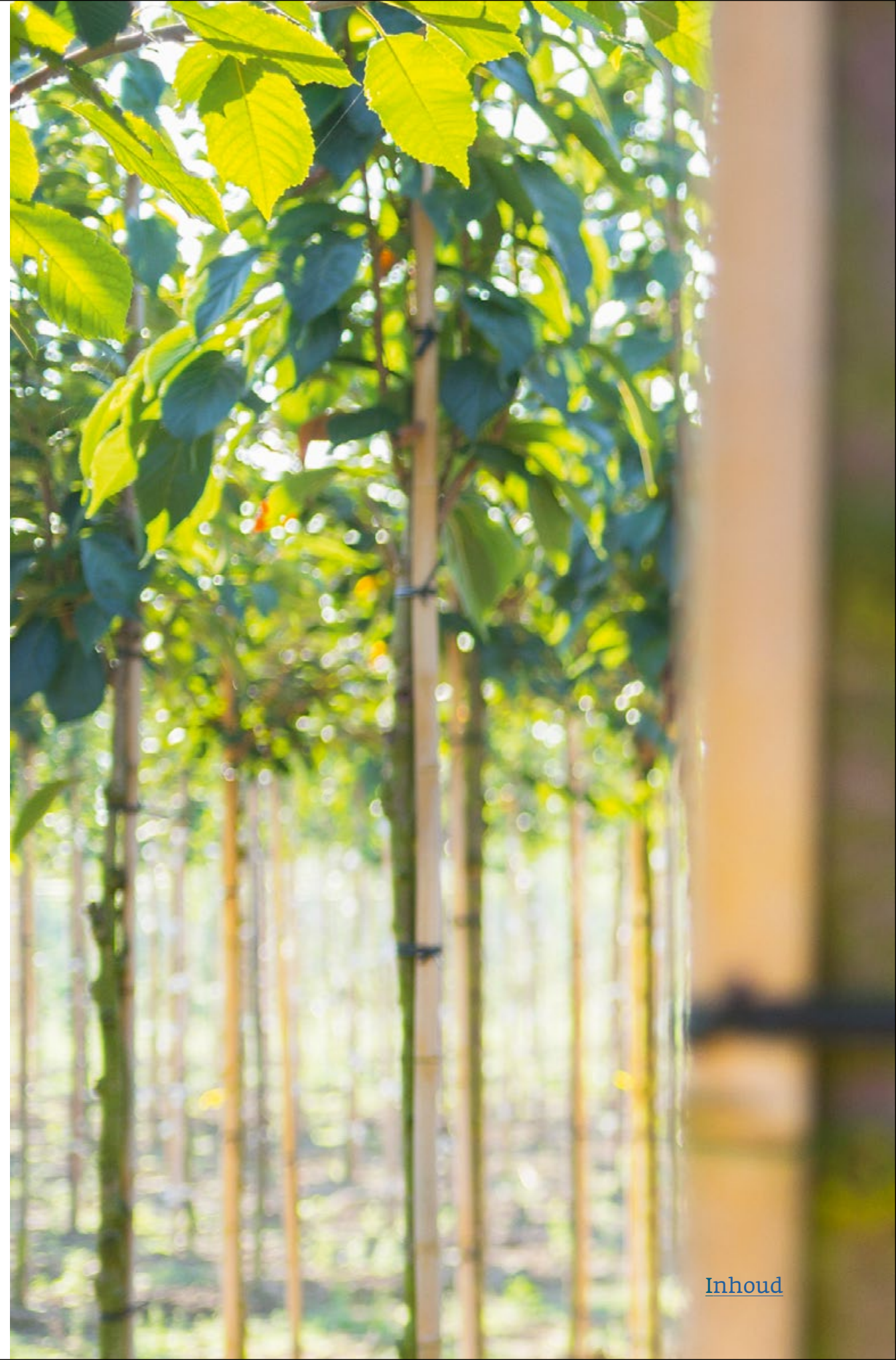
28) [Augustusraming 2021-2022 \(concept Macro Economische Verkenning 2022\) | CPB.nl](#)

Qua koopkracht wordt een zeer beperkte stijging verwacht van 0,8% in 2021 en een stagnatie in 2022. Dit komt doordat de prijzen van grondstoffen oplopen waardoor de inflatie stijgt. De lonen stijgen daarentegen gemiddeld slechts gering, omdat werkgevers onzeker zijn over loonsverhogingen tijdens deze pandemie.

Daarnaast is het interessant om te kijken naar de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. De werkloosheid zal naar verwachting maar zeer beperkt oplopen na afloop van de steunmaatregelen. Eind 2021 zal de werkloosheid gedaald zijn naar 3,4%, waarna deze door afloop van de steunmaatregelen in 2022 weer iets zal oplopen tot 3,6%. Hierdoor blijft de arbeidsmarkt krap.

Tot slot de werkgelegenheid in uren. Deze nam, ondanks de groei van het aantal banen zoals beschreven in hoofdstuk 4, in 2020 af met 2,7%. Voor 2021 wordt een herstel van 2,3% verwacht en dit herstel zet zich naar verwachting met een groei van 1,7% voort in 2022.

Over de monitor

De Gelderse impactmonitor is een initiatief van provincie Gelderland. In de Gelderse impactmonitor schetsen we wat de gevolgen zijn van COVID-19 en de beperkende maatregelen voor de Gelderse samenleving. Hierbij maken we gebruik van de informatie die wij als provincie tot onze beschikking hebben, maar maken we ook gebruik van openbare bronnen en informatie van derden.

Kijk voor meer informatie op [onze website](#).

Opmerkingen en/of suggesties

Heeft u opmerkingen over en/of suggesties voor de Gelderse impactmonitor? Neem dan [contact](#) met ons op.

Provincie Gelderland

Markt 11

6811 CG Arnhem

Postbus 9090

6800 CX Arnhem

026 359 99 99

provincieloket@gelderland.nl

www.gelderland.nl

